

VEC RR a RD PROTI SLOVENSKEJ REPUBLIKE,

Európsky súd pre ľudské práva (tretia sekcia) na zasadnutí komory zloženej zo sudcov:

Paul Lemmens, predseda,
Alena Poláčková,
María Elósegui,
Gilberto Felici,
Erik Wennerström,
Lorraine Schembri Orland,
Ana Maria Guerra Martins,
a Olga Chernishova, zástupkyňa tajomníka sekcie,

So zreteľom na:

sťažnosť (č. 20649/18) proti Slovenskej republike, ktorá bola podaná na Súd podľa článku 34 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) dvoma slovenskými štátnymi príslušníkmi, RR a RD (ďalej len „sťažovatelia“) 25. apríla 2018;

rozhodnutie informovať o tejto sťažnosti slovenskú vládu (ďalej len „vláda“);

rozhodnutie nezverejniť mená sťažovateľov;

stanoviská predložené žalovanou vládou a stanoviská následne predložené sťažovateľmi;

pripomienky verejného ochrancu práv (ombudsmana) SR a mimovládnej organizácie Equity, ktorým bol predsedom sekcie povolený vstup do konania;

po porade 12. mája a 7. júla 2020

vydáva tento rozsudok, ktorý bol prijatý k druhému z vyššie uvedených dvoch dátumov:

ÚVOD

1. V súvislosti s rozsiahlou policajnou akciou uskutočnenou 19. júna 2013 v oblasti obývanej Rómami v Moldave nad Bodvou sa sťažnosť týka tvrdení,

že v rozpore s požiadavkami článkov 3, 13 a 14 Dohovoru: i) bolo zo strany polície zle zaobchádzané so sťažovateľmi, ii) žalovaný štát neuskutočnil účinné vyšetrowanie tohto zlého zaobchádzania, iii) ich údajné zlé zaobchádzanie a neprimerané vyšetrowanie boli spôsobené ich príslušnosťou k rómskemu etniku a iv) v tomto ohľade im bol zamietnutý účinný prostriedok nápravy.

SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

2. Sťažovateľov zastupovala V. Durbáková, advokátka pôsobiaca v Košiciach.

3. Vládu zastupovala jej zástupkyňa M. Pirošíková.

4. Skutkové okolnosti prípadu predložené účastníkmi konania možno zhrnúť takto.

I. FAKTICKÉ SÚVISLOSTI

5. Moldava nad Bodvou je mesto a obec v okrese Košice-okolie na juhu Košického kraja na východnom Slovensku. V tomto meste žije rómska komunita prevažne v dvoch panelákoch a niekoľkých chatrčiach na Budulovskej ulici. Sťažovatelia, ktorí sú príslušníci rómskeho etnika, žijú v tejto komunite.

6. Udalosti, ktoré viedli k vzniku tejto sťažnosti, sa týkajú policajnej akcie uskutočnenej na Budulovskej ulici 19. júna 2013. Na vnútroštátnej úrovni bol zásah klasifikovaný pod pojmom „akcia 100“.

7. Ako bude podrobne vysvetlené ďalej, je sporné, či skutočným účelom policajnej akcie bolo pátranie po hľadaných osobách a veciach, ako tvrdí vláda a ako sú uvedené v príslušnej dokumentácii alebo represie a odvetné opatrenia za incident, ku ktorému došlo v noci z 15. na 16. júna 2013 (pozri bod 11 nižšie), ako tvrdia sťažovatelia.

8. Policajný zásah z 19. júna 2013 je tiež predmetom samostatnej sťažnosti pred Súdom (č. 14099/18). Ďalšia „akcia 100“, ktorá sa uskutočnila v obci Vrbnica 2. apríla 2015, je predmetom sťažnosti č. 57085/18. Tieto sťažnosti sa ešte sú ešte predmetom prebiehajúceho konania Súdu.

9. Podľa tlačovej správy, ktorú verejná ochrankyňa práv Slovenska vydala 14. júla 2015 v súvislosti s uvedenou policajnou akciou vo Vrbnici, bol počet všeobecných pátracích akcií vykonaných v oblastiach so segregovanými rómskymi komunitami neprimeraný v porovnaní so zvyškom Slovenska. Napríklad, za roky 2013, 2014 a prvý štvrt'rok roka 2015 sa v okrese Prešov vykonalo celkovo 259 takýchto zásahov, zatiaľ čo v Bratislave ani žiaden.

II. UDALOSTI PREDCHÁDZAJÚCE POLICAJNEJ AKCII VYKONANEJ DŇA 19. JÚNA 2013

10. Dňa 14. júna 2013 vydalo Okresné riaditeľstvo polície Košice-okolie vydalo správu o niektorých mimoriadnych udalostiach a o trestných činoch, ktoré boli v nedávnom čase tomto okrese nahlásené. Vláda uviedla, že táto správa preukázala dramatický nárast kriminality a že k zvýšeniu došlo počas celého prvého polroka 2013. Tvrdili, že práve táto správa bola východiskom pre následne nariadenú a vykonanú „akciu 100“ v komunite na Budulovskej ulici v Moldave nad Bodvou. Sťažovatelia napadli toto druhé tvrdenie ako nepodložené obvinenie.

11. 15. júna 2013 sa na Budulovskej ulici uskutočnilo podujatie pri príležitosti ukončenia komunitného projektu. Po oficiálnom programe nasledovala hudba a tanec, ktoré pokračovali až do večera. Počas tejto poslednej časti podujatia došlo v skorých ranných hodinách 16. júna 2013 k hádke medzi členmi komunity a motorizovanou policajnou hliadkou, pričom došlo k hádzaniu kameňov na policajné auto.

12. Riaditeľ okresného riaditeľstva nariadil 17. júna 2013 v komunite na Budulovskej ulici „akciu 100“, ktorá sa mala uskutočniť v čase od 19.00 do 21.00, dňa 19. júna 2013. Až na jednu výnimku, tlačaná písomná verzia príkazu označuje zásah ako „represívnu pátraciu akciu“. Slovo „represívny“ bolo v celom dokumente preškrtnuté ručne. Vláda tvrdila, že k preškrtnutiu došlo 18. júna 2013 a že išlo o opravu tlačovej chyby. Sťažovatelia tvrdili opak.

13. Výnimka, kedy sa operácia nazýva „pátracia akcia“, sa nachádza v jednom z úvodných odsekov, čo naznačuje, že „pátracia akcia“ bola nevyhnutná, pretože sa dalo predpokladať, že hľadané osoby a predmety získané trestnou činnosťou bude možné nájsť na zacielenom mieste.

14. Podľa správy podanej veliacim dôstojníkom zásahu 28. júna 2013, predchádzal policajnej akcii brífing, ktorý sa konal 19. júna 2013 o 18.30 h v priestoroch okresného riaditeľstva, v rámci ktorého dostal zásahový tím zoznam hľadaných osôb a bol vydaný pokyn na vyplnenie zoznamov osôb, ktorých totožnosť bola skontrolovaná.

III. POLICAJNÁ AKCIA 19. JÚNA 2013

15. Dňa 19. júna 2013 bola policajná akcia vykonaná. Jednotlivé situácie sťažovateľov v súvislosti s týmto zásahom a zásah samotný možno opísať nasledovne.

A. Prvý sťažovateľ

16. Podľa jeho vlastných slov bol prvý sťažovateľ večer 19. júna 2013 doma, keď na jeho dvere zaklopali policajti a požiadali ho, aby sa

identifikoval. Skôr ako to mohol urobiť, rozbili mu okno; do jeho bytu vošlo asi pätnásť až dvadsať policajtov a jeden z nich vyhodil z rozbitého okna potraviny, ktoré si prvý sťažovateľ práve priniesol. Policajti ho následne spýtali a odvliekli von, bili ho obuškami po celom tele, hodili do bahna a nechali ho v ňom ležať, kopali ho vojenskými čižmami a opakovane naňho útočili zbraňou spôsobujúcou elektrický šok. Následkom toho nebol schopný zadržať moč a stolicu a pošpinil sa. Priznal, že je opitý a dezorientovaný a nechápe. Spýtal sa, čo sa deje. Bol prevezený na policajnú stanicu, kde bol na určitý čas pripútaný k stene a znovu týraný kopancami od ľudí vo vojenských čižmách, ktorí ho kopali do rebier a udierali do hlavy a tváre, pričom na rukách mali rukavice. Policajti ho následne odviezli k lekárovi. Ten ho odmietol liečiť, takže ho tam policajti nechali.

17. Pokiaľ ide o ostatne spomenutú lekársku prehliadku, na základe záznamu urobeného 20. júna 2013, o 1.23 h pohotovostným lekárom, ktorý prehliadol prvého sťažovateľa, tento nevykazoval známky žiadnych zranení, ktoré by si vyžadovali lekárske ošetrenie.

18. Iný lekár, ktorý sťažovateľa prehliadol neskôr v ten istý deň (20. júna 2013), napriek tomu vydal lekársku správu (13.05 hod.), v ktorej poznamenal, že prvý sťažovateľ mal na prednej, a prednej pravej, strane tváre hematóm v počiatočnom štádiu, zranenia spôsobené škrtiacim chvatom, zlomeninu desiateho rebra a odreniny a hematómy v tvare pruhov na oboch stranách zadnej časti hrudného koša. Okrem toho lekár zaznamenal stopy krvi v moči prvého žiadateľa. Lekár označil jeho zranenia za „ľahké“ a vyhodnotil, že jeho liečenie by malo trvať „do štyridsaťdva dní“.

19. Podľa rozhodnutia okresného riaditeľstva polície z 19. júna 2013 po zaistení prvého sťažovateľa (zaistenie) na základe § 19 ods. 1 písm. b) zákona o Policajnom zbore (Zákon č. 171/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov), v priebehu zásahu zasahujúci príslušníci natrafili na prvého sťažovateľa, ktorý bol zjavne pod vplyvom alkoholu a kričal a urážal ostatných. Keďže sa odmietol podriaďiť pokynu, aby sa upokojil, bol predvedený na policajnú stanicu s cieľom zdokumentovať podozrenie, že sa dopustil priestupku rušenia nočného klúdu. Keď sa aktívne bránil, bolo treba uplatniť donucovacie prostriedky ako hmaty, chvaty, údery a kopy, a tiež putá. V tejto súvislosti bol uvedený odkaz na § 51 ods.1. písm. a), b) a c) a § 52 ods.1 písm. a) a c) zákona o Policajnom zbore. V dôsledku týchto opatrení utrpel prvý sťažovateľ ľahké zranenia.

20. Identické stanovisko k použitiu donucovacích prostriedkov voči prvému žiadateľovi bolo súčasťou správy o použití týchto prostriedkov z 19. júna 2013. Správa navyše naznačovala, že boli použité „údery a kopy sebaobrany s cieľom prekonať odpor a odraziť útok“ v zmysle § 50 ods.1 písm. a) a b) zákona o Policajnom zbore a že pri predvedení na policajnú stanicu musel byť prvý sťažovateľ pripútaný k stene, pretože sa aktívne bránil a pokúsil sa o útek. Použitie týchto donucovacích prostriedkov bolo neskôr preskúmané a na základe zistení ich zástupca riaditeľa policajného

riaditeľstva uviedol ako odôvodnené. Správa však v tejto súvislosti neuvádzala žiadne bližšie informácie.

21. Podľa prepisu výsluchu prvého sťažovateľa na policajnej stanici, prvý sťažovateľ v súvislosti s uvedeným podozrením dopustenia sa priestupku uviedol, že pri príchode polície do komunity požíval alkohol a bol očividne pod vplyvom alkoholu. Keď ho požiadali, aby predložil svoj občiansky preukaz, ktorý nemal pri sebe, opýtal sa, prečo ho má predložiť a hrubým jazykom kričal na policajtov. Bránil sa policajtom, pretože nechcel nikam ísť, keď sa ho pokúsili násilne odviesť na policajnú stanicu. Utrpel iba ľahké zranenia.

22. Prvý sťažovateľ však tvrdil, že nemal možnosť prečítať si prepis pred jeho podpísaním, že ho teda podpísal bez vedomia jeho obsahu, a že tento obsah bol nepravdivý.

23. V správe z 28. augusta 2014 posúdil zranenia prvého sťažovateľa súdny lekár vychádzajúc zo zápisu z 20. júna 2013, fotografií zranení, obsahu vyšetrovacieho spisu, najmä skutkových tvrdení prvého sťažovateľa, a na základe vlastného vyšetrenia prvého uchádzača nasledovne.

24. Prvý sťažovateľ mal izolovanú zlomeninu desiateho rebra v dôsledku vonkajšieho ohraničeného nárazu pod uhlom. K týmto zraneniam najpravdepodobnejšie došlo následkom pádu a nárazu na hranatú prekážku. Keďže prvý sťažovateľ sám tvrdil, že policajti ho zatlačili na stôl, mohlo k zraneniu dôjsť takýmto spôsobom.

25. Zranenia na chrbte prvého sťažovateľa boli s najväčšou pravdepodobnosťou spôsobené údermi obuškom.

26. Ostatné zranenia neboli typicky spôsobené treťou osobou, ale skôr išlo o druh zranení, ku ktorým často dochádza náhodným narážaním do rôznych prekážok. Tieto ďalšie zranenia boli veľmi pravdepodobne náhodne spôsobené pri použití donucovacích prostriedkov proti prvému sťažovateľovi a pri prekonávaní jeho odporu prostredníctvom hmatov a chvatov.

27. Znalec vylúčil cielený útok viacerých vycvičených príslušníkov polície vo forme kopov, ako tvrdil prvý sťažovateľ. Takýto útok by bol spôsobil oveľa početnejšie a oveľa ťažšie zranenia, ktoré by navyše, vzhľadom na jeho vlastné tvrdenia, museli byť, prítomné aj na nohách prvého sťažovateľa, avšak neboli.

28. Znalec tiež poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ nemal žiadnu otvorenú ranu, a teda vylúčil akékoľvek rozsiahle krvácanie a taktiež vylúčil elektrický paralyzátor ako príčinu zranenia prvého sťažovateľa.

29. Pokiaľ ide o skutočnosť, že v moči prvého sťažovateľa sa našla krv, znalec konštatoval, že pri absencii akýchkoľvek zranení vnútorných orgánov sťažovateľa je len možné špekulovať o rôznych príčinách, keďže záležitosť nebola ďalej vyšetovaná.

30. V správe z 29. septembra 2014 toxikológ posúdil stav intoxikácie prvého sťažovateľa večer 19. júna 2013 a zistil, že v priebehu večera prešiel

zo stavu opitosti (do 21. hodiny 19. júna 2013)), cez stav silnej opitosti (do 1.30 h 20. júna 2013), do stavu strednej opitosti (po 1.30 h 20. júna 2013).

B. Druhý sťažovateľ

31. Podľa jeho vlastných slov, počas zásahu vošli traja alebo štyria policajti do domu druhého sťažovateľa a jednoducho mu prikázali ísť von, bez toho, aby ho žiadali, aby sa identifikoval, ale vyslovil „vypadnite Cigáni, dnes zdochnete!“. Keď sa už nachádzal pred budovou, policajti ho s vysokou intenzitou zbili viac ako desaťkrát a dvakrát alebo trikrát ho zasiahli elektrickým paralyzátorom. Údery obuškom dostal do pravého ramena, chrbta a ľavej strany nôh. Policajti potom opäť vošli do jeho domu, kde mu rozbili televízor a rôzne kusy nábytku. Keď bol v putách prevezený na policajnú stanicu, už ho nebili, videl však policajtov ako bili a kopali do prvého sťažovateľa. V dôsledku tesných pút na rukách utrpel zranenie pravého predlaktia s trvalými následkami, napríklad pocit mravčenia v palci a ukazováku.

32. Podľa rozhodnutia okresného riaditeľstva polície z 19. júna 2013 o zaistení druhého sťažovateľa podľa § 19 ods. 1 písm. b) zákona o Policajnom zbore zasahujúci príslušníci v priebehu zásahu narazili na druhého sťažovateľa, ktorý hlasno kričal a urážal zákon a ostatných. Pretože sa odmietol podriadiť pokynu, aby sa upokojil, musel byť predvedený na policajnú stanicu, aby sa zdokumentovalo, čo sa považovalo za podozrenie, že sa dopustil priestupku rušenia nočného klúdu. Keď sa aktívne bránil, bolo treba uplatniť donucovacie prostriedky ako hmaty, chvaty, údery a kopy, a tiež putá. V tejto súvislosti sa uvádza odkaz na 51 ods. 1. písm. a), b) a c) a § 52 ods.1 písm. a) a c) zákona o Policajnom zbore. V dôsledku týchto opatrení utrpel prvý sťažovateľ ľahké zranenia.

33. Identické stanovisko k použitiu donucovacích prostriedkov voči druhému sťažovateľovi bolo súčasťou správy o použití týchto prostriedkov z 19. júna 2013. Správa navyše naznačovala, že boli použité „údery a kopy sebaobrany s cieľom prekonať odpor a odraziť útok“ v zmysle § 50 ods.1 písm. a) a b) zákona o Policajnom zbore. Použitie týchto donucovacích prostriedkov bolo neskôr predmetom preskúmania a bolo vedúcim policajného útvaru??? v tomto okrese považované za opodstatnené. Rovnako ako v prípade prvého sťažovateľa, správa neobsahuje nijaké podrobnosti o tomto preskúmaní a posúdení.

34. Polícia vzala druhého sťažovateľa k lekárnke v službe, ktorá na základe jeho záznamu z 20. júna 2013 o 1.20 h dospela k záveru, že druhý sťažovateľ nejavil známky žiadnych zranení, ktoré by si vyžadovali lekárske ošetrovanie.

35. Vo vyhlásení, ktoré praktická lekárnka neskôr (18. júna 2014) urobil na účely odbornej analýzy zranení druhého sťažovateľa, uznal, že druhého sťažovateľa videl 20. júna 2013, keď uviedol, že bol zbitý obuškom políciou.

Lekárka uviedla zmenu farby na chrbte a pravom ramene a nesúvisiaci starší rez na pravom predlaktí. Jeho zranenia považovala za ľahké.

36. Podľa prepisu výsluchu druhého sťažovateľa na policajnej stanici, ktorý druhý sťažovateľ spochybnil z rovnakých dôvodov ako prvý sťažovateľ, sa uvádza, že keď bol v priebehu zásahu požiadany, aby sa identifikoval, uviedol iné meno, že kričal na políciu, že požil alkohol, bránil sa predvedeniu na policajnú stanicu a neutrpel žiadne zranenia.

37. V správe zo 17. augusta 2014 súdny lekár posúdil zranenia druhého sťažovateľa na základe lekárskeho záznamu vyššie uvedeného praktického lekára, fotografií zranení, obsahu vyšetrovacieho spisu, najmä skutkových tvrdení druhého sťažovateľa, a vlastného vyšetrenia druhého sťažovateľa nasledovne.

38. Zdokumentované zranenia boli spôsobené vonkajším tupým podlhovastým plochým predmetom a použitím určitého obmedzeného násillia vo forme opakovaných úderov rovnakým predmetom - veľmi pravdepodobne obuškom - až strednej intenzity. Zranenia boli ľahké a nevyžadovali si práceneschopnosť ani liečbu dlhšiu ako sedem dní a nemali žiadne trvalé následky. Znalec vylúčil akékoľvek zhoršenie predchádzajúcej a nesúvisiacej reznej rany na pravom predlaktí druhého sťažovateľa v dôsledku zlého zaobchádzania, ktoré údajne utrpel zo strany polície alebo že by paralyzátor mohol spôsobiť ktorékoľvek z jeho zranení.

C. Všeobecný opis policajnej akcie

39. Na akciu bolo nasadených šesťdesiattri príslušníkov a dvadsaťtri vozidiel. Pätnásť príslušníkov patrilo do jednotky rýchleho nasadenia. Všeobecný opis priebehu akcie zúčastnenými stranami sa líši nasledovne.

40. Sťažovatelia tvrdili, že policajti nemali skutočný záujem zistiť totožnosť u nikoho. Náhodne vchádzali do obydlí bez povolenia, fyzicky napádali vybraných členov komunity, pričom používali rasistické nadávky a jazyk pomsty a úmyselne poškodzovali majetok. Pri uplatňovaní donucovacích prostriedkov polícia použila nadmerné násillie vrátane obuškov a elektrických paralyzátorov.

41. Vláda tvrdila, že zasahujúci príslušníci boli vybavení a vyzbrojení ako bežná pešia hliadka bez špeciálneho vybavenia a, konkrétne a kategoricky sa vyjadrili, že nemali elektrické paralyzátory alebo zbrane na potlačanie nepokojov. Ďalej tvrdili, že okrem prípadov vstupu do obydlí so súhlasom tých, ktorí boli vo vnútri, nedošlo k vstupu do obydlí, že nedošlo k nadmernému použitiu právomocí alebo k ich zneužitiu a že donucovacie prostriedky boli použité zákonne proti osobám, ktoré nedodržali vydané pokyny, aktívne sa bránili alebo sa správali agresívne.

42. Nebolo spochybnené, že v priebehu zásahu boli na miestnu policajnú stanicu predvedení nielen sťažovatelia, ale aj niektoré ďalšie osoby, aby sa zistila ich totožnosť a tiež pre podozrenie, že sa svojím výtržníctvom v

priebehu akcie dopustili priestupku rušenia nočného klľudu. Konkrétny počet ľudľ, o ktorých sa uvádza, že boli predvedení na policajnú stanicu, sa pohyboval najviac do pätnástich osôb.

43. Ani jedna z hľadaných osôb nebola medzi tými, ktorí boli predvedení na policajnú stanicu, a nenašiel sa žiaden predmet pochádzajúci z trestnej činnosti.

44. Podľa záznamu v spise okresného riaditeľstva z 20. júna 2013 akcia umožnila lokalizovať a neskôr zatknúť jednu z hľadaných osôb.

IV. SITUÁCIA PO ZÁSAHU DŇA 19. JÚNA 2013

45. Veliteľ policajnej akcie vo svojej správe z 28. júna 2013 poznamenal, že trvala štyridsať minút, a dospel k záveru, že bola vykonaná profesionálne a v plnom súlade s pokynmi a predpismi. Pokiaľ bolo pri prenose osôb na policajnú stanicu potrebné použitie donucovacích prostriedkov, boli tieto náležite zaznamenané.

46. Táto akcia bola zoširoka medializovaná, dvakrát o nej rokoval parlamentný výbor pre ľudské práva a národnostné menšiny a v médiách sa niekoľkokrát objavili správy, že minister vnútra ako aj predseda vlády vystúpili na podporu policajnej akcie a výsledkov vyšetovania veci (pozri nižšie).

47. 8. januára 2014 prijala vláda uznesenie č. 18, ktorým okrem iného vyjadrila vážne znepokojenie nad politickými a mediálnymi pokusmi o zneužitie témy spochybňovaného zásahu s cieľom vytvoriť nepriateľské prostredie voči Rómom a polícii a odporučila, aby generálny prokurátor zabezpečil nezávislé vyšetovanie zásahu.

V. SPRÁVA VEREJNEJ OCHRANKYNE PRÁV

48. Verejná ochrankyňa práv predložila 16. augusta 2013 na prerokovanie Parlamentu „Mimoriadnu správa verejného ochrancu práv o skutočnostiach nasvedčujúcich závažnému porušeniu základných práv a slobôd konaním niektorých orgánov“. Správa sa týkala rôznych aspektov situácie rómskeho obyvateľstva na Slovensku a jedna časť sa konkrétne venovala policajnej akcii v Moldave nad Bodvou vykonanej dňa 19. júna 2013 z hľadiska práva na nedotknuteľnosť obydľia.

49. Ako verejná ochrankyňa práv spresnila vo svojom podaní pred Súdom (pozri bod 140 nižšie), správe predchádzalo vyšetovanie jej tímu, ktorého súčasťou bola inšpekcia na mieste v dňoch 17. až 19. júla 2013, rozhovory s niekoľkými dotknutými osobami, členmi komunity na Budulovskej ul. a rôznymi predstaviteľmi úradnej moci, ako aj preskúmanie listinných dôkazov.

50. V príslušnej časti verejná ochrankyňa práv uvádza, že hoci proklamovaným cieľom akcie bolo pátranie po hľadaných osobách a

predmetoch, existovalo niekoľko faktorov spochybňujúcich autenticitu tohto cieľa, naliehavosť, nevyhnutnosť a účinnosť akcie, a primeranosť jej plánovania a použitých prostriedkov.

VI. VYŠETROVANIE

A. Prvotné vyšetrovanie (Odbor inšpekčnej služby Východ)

51. V období od 20. júna do 17. júla 2013 boli podané tri trestné oznámenia a jeden podnet na preskúmanie zákonnosti operácie, a to aj prvým sťažovateľom.

52. Tieto sťažnosti spadali do vyšetrovania Úradu inšpekčnej služby (ďalej len „inšpekčná služba“) Sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra. V rámci inšpekčnej služby mala vo veci územnú pôsobnosť východná jednotka (Odbor inšpekčnej služby Východ), so sídlom v Košiciach.

53. Prvý sťažovateľ vo svojom trestnom oznámení okrem iného uviedol, že existuje riziko, že vyšetrovatelia Odboru inšpekčnej služby Východ môžu byť prepojení na podozrivých zasahujúcich príslušníkov polície. Žiadal preto, aby s cieľom zabezpečiť objektívne a nestranné vyšetrovanie, bolo toto vyšetrovanie vedené iným odborom inšpekčnej služby.

54. Dňa 16. augusta 2013 sa riaditeľ inšpekčnej služby v reakcii na žiadosť prvého sťažovateľa rozhodol neodvolať Odbor inšpekčnej služby Východ z vyšetrovania, pretože na to nevidel žiadne závažné dôvody.

55. 23. augusta 2013 Odbor inšpekčnej služby Východ zamietol trestné oznámenie prvého sťažovateľa. Odvolal sa na dokumentáciu týkajúcu sa veci prvého sťažovateľa (pozri najmä body 17 a nasl. nižšie) a uviedol, že tento bol silne pod vplyvom alkoholu. Táto skutočnosť, ako aj ďalšie faktory, oslabili dôveryhodnosť jeho tvrdení. Celkovo sa zistilo, že jeho zranenia boli výsledkom legitímneho a primeraného použitia donucovacích prostriedkov použitých voči nemu.

56. Prvý sťažovateľ napadol toto rozhodnutie a podal sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu a keď bola táto sťažnosť zamietnutá, podal podnet na preskúmanie rozhodnutia o zamietnutí rozhodnutia. Stručne povedané, nesúhlasil so skutkovými zisteniami vyšetrovateľa a celkovými závermi, pričom uviedol, že vyšetrovanie bolo nedostatočné, jednostranné a chýbala mu požadovaná nezávislosť, a uviedol, že „[nemožno] vylúčiť rasový motív“.

57. Sťažnosť prvého sťažovateľa proti rozhodnutiu vyšetrovateľa a podnet na preskúmanie boli odmietnuté Okresnou prokuratúrou Košice-okolie (17. októbra 2013) a Krajskou prokuratúrou Košice (9. januára 2014).

58. V liste z 9. mája 2014 však prokurátor Úradu generálneho prokurátora v reakcii na ďalší podnet prvého sťažovateľa uznal, že pri riešení trestného oznámenia prvého sťažovateľa, sťažnosti proti rozhodnutiu vyšetrovateľa a

podnetu na preskúmanie postupu inšpekčnej služby, úrady prokuratúry postupovali „neprimerane“ a prijali chybné rozhodnutia. Tieto nedostatky neboli bližšie špecifikované, neboli nariadené nápravné opatrenia, pretože medzitým došlo k náprave rozhodnutím z 20. januára 2014 o začatí trestného konania vo veci (pozri bod 61 nižšie).

B. Následné vyšetrowanie (Odbor inšpekčnej služby Stred)

59. 27. novembra 2013 nariadil generálny prokurátor začatie vyšetrowania v trestnom konaní policajnej akcie z 19. júna 2013 a rozhodol, že dohľad nad ním bude vykonávať Krajská prokuratúra Prešov. Vláda uviedla, že v ďalšom priebehu konania informovala krajská prokuratúra pravidelne a celkovo deväťkrát Úrad generálneho prokurátora o priebehu vyšetrowania.

60. 15. januára 2014 riaditeľ inšpekčnej služby rozhodol, že vyšetrowanie bude viesť Odbor inšpekčnej služby Stred, so sídlom v Banskej Bystrici. Podľa vlády predstavoval tento spôsob organizácie konania logistické problémy a bolo potrebné prijať osobitné opatrenia s cieľom zabezpečiť jeho účinnosť.

61. Vyšetrowateľ Odboru inšpekčnej služby Stred začal 20. januára 2014 vyšetrowanie v trestnom konaní policajného zásahu pre podozrenie, že jeden alebo viac neznámych príslušníkov policajného zboru sa dopustilo trestných činov, okrem iného, zneužitia právomoci verejného činiteľa, reálneho ublíženia na zdraví a spôsobenía mučenia alebo neľudského či ponižujúceho zaobchádzania v súvislosti s plánovaním a uskutočnením samotnej akcie a v súvislosti so zaobchádzaním s ľuďmi predvedenými na policajnú stanicu a držanými na policajnej stanici po samotnom zásahu.

62. Nasledujúce vyšetrowanie znamenalo vypočutie viac ako 280 svedkov, uskutočnenie 7 zákona o Policajnom zbore, takmer 40 opoznaní páchatel'a a 1 vyšetrowací pokus, ako aj získanie posudkov od viac ako 80 znalcov ako svedkov. Okrem toho boli získané a preskúmané rozsiahle listinné dôkazy a vyšetrowací spis mal viac ako 6 000 strán.

63. Pokiaľ ide o samotných sťažovateľov, vyšetrowateľ ich vypočul 20. a 21. februára 2014, v tomto poradí. Okrem toho boli zapojení do opoznania páchatel'ov a zákona o Policajnom zbore a znaleckých posudkov ako dôkazov vo vzťahu k ich zraneniam a stavu intoxikácie (pozri body 23, 30 a 37 vyššie), ako aj psychologické profily (zo 17. novembra 2014 pokiaľ ide o prvého sťažovateľ'a a 10. januára 2015, pokiaľ ide o druhého sťažovateľ'a).

C. Záver vyšetrowania

64. Výsledkom vyšetrowania boli nakoniec dve samostatné rozhodnutia (23. novembra 2015 a 22. marca 2016), ktoré obe prijal vyšetrowateľ Odboru inšpekčnej služby Stred a ktoré sa zaoberali rôznymi časťami trestných činov,

ktoré boli údajne spáchané na sťažovateľoch a ďalších v súvislosti so zásahom z 19. júna 2013.

1. Rozhodnutia z 23. novembra 2015

65. Prvé rozhodnutie bolo z 23. novembra 2015 a v relevantnej časti sa týkalo obvinení zo zneužitia právomocí verejného činiteľa a spôsobenia mučenia, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania v súvislosti s plánovaním a velením akcie dňa 19. júna 2013 a zaobchádzaním so sťažovateľmi a ďalšími osobami počas ich presunu na miestnu policajnú stanicu a zaistenia na policajnej stanici.

66. Vyšetrovateľ zistil, že rozhodnutie, ktoré viedlo k zásahu 19. júna 2013 bolo prijaté 14. júna 2013 (piatok) a že písomná verzia príslušného príkazu bola predložená 17. júna 2013 (pondelok) po víkende medzi týmito dvoma dátumami. Okrem jednoduchej časovej línie tento pohľad tiež ukázal, že neexistovala priama korelácia medzi incidentom v noci z 15. na 16. júna 2013 a zásahom vykonaným 19. júna 2013.

67. Policajný zásah bol vykonaný v rámci nariadenia Ministerstva vnútra č. 53/07 a rozkazu prezidenta Policajného zboru č. 36/1999 v znení rozkazu prezidenta Policajného zboru č. 18/2003. Táto právna úprava nepredpokladala žiadne „represívne pátracie akcie“, čo je ďalší dôvod, prečo charakter policajnej akcie z 19. júna 2013 nemohol byť represívny. Ako jasne demonštrujú typové šablóny, ktoré boli už predtým použité v súvislosti s podobnými policajnými akciami, termín „represívny“ sa objavil v rozkaze zo 17. júna 2013 ako jazyková relikvia v dôsledku administratívnej chyby, ktorá bola náležite opravená pred policajnou akciou 19. júna 2013. Okrem toho celkový obsah rozkazu zo 17. júna 2013 nezanechal žiadnu pochybnosť ohľadne toho, že účelom policajnej akcie 19. júna 2013 bolo pátranie po jednotlivcoch a veciach.

68. Operácia nebola typu „pod jednotným velením“, čo znamená, že použitie donucovacích prostriedkov nebolo nariadené ústredným orgánom, ale záviselo od individuálneho posúdenia každého zasahujúceho príslušníka.

69. V roku 2013 došlo v danom regióne k štyridsiatim dvom útokom na príslušníkov polície a v žiadnom z týchto prípadov nedošlo k nijakým nezákonným represáliám.

70. Z tohto dôvodu bolo vylúčené, že by išlo o akúkoľvek formu odvetných opatrení za nočný incident z 15. na 16. júna 2013.

71. Vo vzťahu k tomu, že malo ísť o rasový prvok, príslušné tvrdenia boli dvojaké.

72. Po prvé, traja policajti pridelení do oblasti, kde sa nachádza Budulovská ul., mali mať dlhodobu napäté vzťahy s miestnou komunitou. Toto napätie malo eskalovať v dôsledku nočného incidentu z 15. na 16. júna 2013, čo malo viesť k tomu, že policajný zásah mal byť odvetou za tento incident. Toto tvrdenie bolo v podstate vyvrátené argumentmi a zisteniami týkajúcimi sa účelu policajného zásahu. Vyšetrenie troch policajných

príslušníkov psychológom špecialistom navyše neodhalilo žiadne predsudky, zaujatosť ani intoleranciu voči menšinám.

73. Po druhé, člen komunity na Budulovskej ul., ktorý bol zaistený po nočnom incidente z 15. na 16. júna 2013 tvrdil, že policajt, ktorý ho 19. júna 2013 predviedol pred vyšetrojúceho sudcu, mal vysloviť, že „dnes osada ľahne popolom“. Toto tvrdenie podporil aj brat tohto jedinca. V tejto súvislosti vyšetrovateľ podrobne preskúmal výpovede dotknutých osôb, uskutočnil s nimi osobné rozhovory a zohľadnil dôkazy od psychológa špecialistu. Údajný sled udalostí bol nesúrodý. Verzie usvedčujúcich svedkov sa navzájom vylučujú. Ich hlavné tvrdenie nebolo podporené žiadnymi ďalšími skutočnosťami. Podľa znaleckých posudkov ako dôkazov mali títo svedkovia výraznú tendenciu skresľovať fakty a zavádzať alebo dokonca klamať. Okrem toho bolo nepravdepodobné, že by dotknutý policajt údajnou poznámkou odhalil a tým ohrozil policajnú akciu, ktorá sa mala byť vykonaná neskôr v ten istý deň.

74. Vyšetrovateľ tiež obšírne reagoval na správu verejnej ochrankyne práv a jej závery považoval za nepodložené a svojvoľné.

75. Pokiaľ ide o samotných sťažovateľov, vyšetrovateľ zaznamenal stav opitosti prvého sťažovateľa a spozoroval typické znaky tohto stavu tak, ako boli zistené znalcom (pozri bod 30 nižšie). Tiež uviedol, čo považuje za nesúlad a nezrovnalosti v dôkazoch predložených prvým sťažovateľom, a uviedol, že druhý sťažovateľ pôvodne tvrdil, že utrpel zranenie na svojej pravej ruke, pritom neskôr sa zistilo, že toto zranenie utrpel ešte pred policajným zásahom dňa 19. júna 2013, čo vyšetrovateľ interpretoval ako úmyselné krivé obvinenie.

2. Sťažnosť proti rozhodnutiu z 23. novembra 2015

76. Sťažovatelia podali sťažnosť proti rozhodnutiu vyšetrovateľa, ktorou napadli rozhodnutie z 23. novembra 2015 ako svojvoľné, predčasné a nepreskúmateľné z dôvodu nedostatočného zdôvodnenia. Okrem iných tvrdení uviedli, že vzhľadom na postavenie inšpekčnej služby a v súvislosti s verejnými vyhláseniami predsedu vlády a ministra vnútra nebolo vyšetrovanie nezávislé. Tiež namietali, že samotné vyšetrovanie sa začalo až po uplynutí značnej doby po zásahu, že sa tým určili možnosti vyšetrovania a ovplyvnil jeho výsledok a že posudzovanie dôkazov vyšetrovateľom bolo vo všeobecnosti jednostranné v prospech oficiálnej verzie, že jeho zistenia boli svojvoľné, že nepreskúmal primerane možný rasistický aspekt prípadu a nevyšetрил náležite nevyhnutnosť a primeranosť použitia donucovacích prostriedkov počas zásahu.

77. Rozhodnutím zo 16. februára 2016 Krajská prokuratúra v Prešove sťažnosť sťažovateľov odmietla. Plne potvrdila napadnuté rozhodnutie vyšetrovateľa a podporila dôvody, ktoré k jeho vydaniu viedli, a doplnila odôvodnenie nasledujúcim spôsobom. Hlavné tvrdenie sťažovateľov sa týkalo inštitucionálneho a hierarchického postavenia inšpekčnej služby.

Touto otázkou sa už zaoberalo zjednocujúce rozhodnutie Trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu (pozri bod 113 a nasl. nižšie) a predkladanú vec je treba odlíšiť v konkrétnych skutkových okolnostiach veci od prípadu Eremiášová a Pechová proti Českej republike. (č. 23944/04, 16. februára 2012).

78. Prokurátor vzal predovšetkým na vedomie rozsah vyšetrovania (pozri bod 62 vyššie) a skutočnosť, že bolo vedené s príkladnou úrovňou dodržania procesných práv dotknutých osôb.

79. Prokurátor vo svojom rozhodnutí upozornil, že na zabezpečenie dôkladného nezávislého vyšetrovania sa sám zúčastnil mnohých vypočutí a ďalších vyšetrovacích krokov. Vzhľadom na samotnú intenzitu mediálnej pozornosti, ktorú priťahovalo vyšetrovanie, netoleroval žiadne výkonné alebo iné neoprávnené zásahy do vyšetrovania. Dospel k záveru, že vyšetrovanie vedené Odborom inšpekčnej služby Stred so sídlom v Banskej Bystrici pod priamym dohľadom Krajskej prokuratúry v Prešove a následným dohľadom Generálnej prokuratúry bolo v súlade so všetkými požiadavkami zákonnosti a nezávislosti.

80. Pokiaľ ide o včasnosť vyšetrovania, prokurátor uviedol, že napriek masívnej dlhotrvajúcej mediálnej kampani vykresľujúcej policajnú akciu zo dňa 19. júna 2013 v negatívnom svetle, neboli po ukončení prvotného vyšetrovania podané žiadne nové trestné oznámenia ani iné oficiálne sťažnosti. Následne vydal generálneho prokurátor príkaz zo dňa 27. novembra 2013 na začatie vyšetrovania v trestnom konaní (pozri ods. 59 vyššie), a to z vlastného podnetu po tom ako dostal, nie skôr ako 14. októbra 2013, od verejnej ochrankyne práv nové dôkazy.

81. Vyšetrovateľ podrobne preskúmal všetky výpovede a identifikoval, čo považoval za hlboké nezrovnalosti nielen medzi verziami údajných poškodených a ostatných zúčastnených, ale aj medzi samotnými verziami údajných obetí. Preto, aj keby sa mala verzia vyšetrovaných príslušníkov polície nebrať do úvahy pre jej účelovosť, verzia sťažovateľov nemohla byť prijatá.

82. Podľa vyhodnotenia prokurátora, v atmosfére tej doby nie je možné si predstaviť, že údajné obeť mohli byť zneužití, ako to tvrdili, na chodbe policajnej stanice v Moldave nad Bodvou, kadiaľ mohli náhodne prechádzať príslušníci iných zložiek a mohli byť svedkami takéhoto zaobchádzania a mohli ho zaznamenať.

83. Prítomnosť a použitie akýchkoľvek elektrických paralyzátorov v priebehu policajného zásahu bolo vylúčené znalcom a na základe iných dôkazov. Okrem toho tvrdeniam sťažovateľov v tejto súvislosti úplne chýbala prirodzená logika, napr. v súvislosti s typom a veľkosťou týchto zariadení, spôsobom ich fungovania, výkonom a ďalšími taktickými hľadiskami.

84. Prokurátor upozornil na to, že počas policajnej akcie zasahujúci príslušníci policajného zboru riešili mnohé silne intoxikované osoby a že okrem prípadu prvého sťažovateľa to nespôsobilo žiadne komplikácie. Toto

podľa jeho názoru naznačuje, že neexistoval žiaden dôvod uchýliť sa k použitiu donucovacích prostriedkov bez oprávneného dôvodu.

85. Prokurátor uviedol, že žiaden rasový motív nebol uvedený v predchádzajúcom priebehu konania, obvinenia týkajúce sa motívu zásahu sa sústredili najmä na údajnú pomstu za incident zo 16. júna 2013. Nakoniec, ani skutočnosť, že cieľová oblasť bola obývaná prevažne rómskym obyvateľstvom, ani iný faktor, neodhalili žiaden rasový motív pri plánovaní a realizácii operácie.

86. Vyšetrovateľ celkovo považoval za naj dôveryhodnejšie, vo všeobecnosti sa zhodujúce s jeho vlastnými zisteniami, zistenia vyplývajúce z výpovede člena obecného úradu, príslušníka rómskej národnosti, ktorý bol prítomný na mieste krátko po zásahu a ktorý uviedol, že nevidel žiadne dôkazy o zraneniach alebo škodách na obydliach a majetku.

87. Prokurátor dospel k záveru, že za daných okolností neexistujú žiadne dôvody na vznesenie obvinenia proti príslušníkom polície v súvislosti s policajným zásahom vykonaným dňa 19. júna 2013 na Budulovskej ul.

3. Rozhodnutie z 22. marca 2016

88. 22. marca 2016 ukončil vyšetrovateľ konanie v súvislosti s ostatnými tvrdeniami, ktoré obsahovali obvinenie zo zneužitia právomocí verejného činiteľa v súvislosti so samotným vykonaním policajného zásahu na samotnej Budulovskej ulici. Dospel k záveru, že údajné kroky polície buď neboli preukázané alebo nenaplnili znaky skutkovej podstaty trestného činu. Okrem ďalších otázok, ktoré už boli zohľadnené v rozhodnutí z 23. novembra 2015, pokiaľ ide o jednotlivé veci sťažovateľov, vyšetrovateľ sa opieral predovšetkým o úradné záznamy a znalecké posudky ako dôkazy (pozri najmä bod 17 a nasl. a bod 32 a nasl. vyššie). Uviedol, že polícia proti nim uplatnila donucovacie opatrenia. Ako neskôr uviedli a vyhodnotili príslušní nadriadení, použitie týchto opatrení bolo odôvodnené vlastným odporom sťažovateľov voči polícii a bolo legitímne, primerané a zákonné. Vyšetrovateľ podrobne zaznamenal nezrovnalosti v samotnom podaní sťažovateľov v rôznych štádiách prebiehajúceho konania, ako aj v konaní o priestupku vedeného proti nim. Poukázal tiež na to, čo považuje za zásadný nesúlad medzi verziou sťažovateľov a inými dôkazmi, vrátane znaleckých posudkov ako dôkazov. Vyšetrovateľ dospel k záveru, že všetky overiteľné skutočnosti, ktoré predložili sťažovatelia, sa ukázali ako nepravdivé alebo skreslené.

89. Podľa jeho názoru je v tejto modernej, technickej dobe a za daných okolností nemožné dopustiť sa údajných excesov bez toho, aby existovali video nahrávky alebo zvukové záznamy na mobilných telefónnych zariadeniach potvrdzujúce, že k nim skutočne došlo. Všetky tvrdenia, že samotná polícia zničila telefónne zariadenia s možnosťou záznamu obyvateľov Budulovskej ulice, boli vyvrátené. A rovnako dôležité bolo, že bezprostredne po odchode polície neboli urobené žiadne video záznamy.

90. V neposlednom rade vyšetrovateľ poukázal na to, že vzhľadom na intenzívnu medializáciu policajnej akcie sa obec Moldava nad Bodvou rozhodla financovať opravy obydli na Budulovskej ulici bez toho, aby zistovala, kto nesie za ich poškodenie zodpovednosť. To vysvetľovalo motiváciu obyvateľov vyhlásovať, že akýkoľvek havarijný stav na ich domoch zapríčinili policajti. Fotografický materiál v spise však poukazoval na miesto v dezolátnom stave už pred zásahom dňa 19. júna 2013.

4. Sťažnosť proti rozhodnutiu z 22. marca 2016

91. Sťažovatelia napadli rozhodnutie vyšetrovateľa z 22. marca 2016 sťažnosťou, pričom priblížili podobné tvrdenia aké uviedli vo svojej sťažnosti proti rozhodnutiu z 23. novembra 2015 (pozri bod 76 vyššie). Pokiaľ ide o údajný „možný rasový motív“ v konaní podozrivých policajtov, sťažovatelia upozornili na to, že všetky údajné obeť boli Rómovia a motivácia policajtov mohla súvisieť s etnickým pôvodom obeť.

92. Dňa 19. mája 2016 krajská prokuratúra sťažnosť odmietla, a to v podstate z rovnakých dôvodov ako uviedla v rozhodnutí zo 16. februára 2016 (pozri ods. 77 vyššie).

VII. KONEČNÉ ROZHODNUTIE (ÚSTAVNÝ SÚD)

93. 18. apríla a 19. júla 2016 napadli sťažovatelia ukončenie konania podaním dvoch samostatných sťažností podľa článku 127 ústavy na ústavný súd.

94. Svoje skutkové tvrdenia formulovali podobným spôsobom ako v skorších fázach konania (pozri body 16 a 31 vyššie) a namietali porušenie svojich práv podľa čl. 3 (hmotnoprávna aj procesná časť), čl. 13 a 14 Dohovoru a ich ekvivalentných úprav podľa ústavy a rôznych iných medzinárodných nástrojov.

95. Napadli najmä plánovanie a vykonanie zásahu a tvrdili, že jeho skutočným cieľom bolo zastrašiť ich komunitu a tým obmedziť mieru kriminality. To však bolo v rozpore s deklarovaným účelom pátrania po hľadaných osobách a veciach a nebolo v súlade s platnými vnútornými predpismi (Rozkazy prezidenta policajného zboru č. 36/1999 and 18/2003). Zaoberanie, ktorému boli vystavení počas zásahu a v súvislosti s ním bolo napĺňalo podstatu mučenia.

96. Vyšetrenie v tejto veci nespĺňalo požiadavky na bezodkladné, účinné, nezávislé, dôsledné, verejné a z vlastnej iniciatívy orgánov uskutočnené vyšetrenie.

97. Sťažovatelia okrem toho v sťažnosti napadli, že vyšetrovatelia nepreskúmali nezávisle zákonnosť použitia donucovacích prostriedkov proti nim a možný rasový motív, najmä pokiaľ ide o plánovanie zásahu, z čoho vyplýva, že akcie tohto typu mohli byť predovšetkým zamerané na rómske komunity. V ich prípade bol zásah zameraný na komunitu obývanú výlučne

Rómami, všetky údajné obete boli Rómovia a na Slovensku boli bežné prípady zlého zaobchádzania s Rómami políciou.

98. Nakoniec sťažovatelia uviedli, že použitie opravných prostriedkov, ktoré mali k dispozícii, bolo bezvýsledné, a teda tieto prostriedky boli neúčinné.

99. Obe sťažnosti boli preskúvané v jednom konaní. Ústavný súd ich 12. septembra 2017 vyhlásil za neprijateľné.

100. Pokiaľ ide o skutkové tvrdenia sťažovateľov, ústavný súd poznamenal, že nie je všeobecným súdom, a že na základe zásady subsidiarity je jeho úloha obmedzená na preskúvanie súladu ochrany, ktorá im bola poskytnutá inými orgánmi v zmysle platných ústavných pravidiel. Na základe rovnakého princípu nemal ústavný súd právomoc preskúmať rozhodnutia vyšetrovateľa, pretože tieto museli byť predmetom preskúmania úradom prokuratúry. Pokiaľ ide o rozhodnutia prokuratúry, ústavný súd podrobne citoval ich obsah a dospel k zisteniu, že prokuratúra odpovedala primerane na všetky dôležité skutkové a právne argumenty predložené v mene sťažovateľov. Príslušné orgány pri posudzovaní vynaložili maximálne úsilie na objasnenie skutočností a nie je možné ani v najmenšom pochybovať o účinnosti vyšetrovania vedeného týmito orgánmi.

101. Tvrdenia sťažovateľov o zneužití právomocí neboli buď preukázané alebo zodpovedali tomu, čo sa považuje za legitímne použitie donucovacích prostriedkov. Tvrdenia sťažovateľov o zneužití tak boli zbavené akéhokoľvek dôveryhodného základu.

102. Ústavný súd konštatoval, že oneskorené začatie trestného vyšetrovania nemalo negatívny vplyv na jeho účinnosť a jeho celková dĺžka bola vzhľadom na jeho zložitosť primeraná. Akékoľvek urýchlenie by bolo bývalo za cenu kvality.

103. Pokiaľ ide o nezávislosť vyšetrovania, ústavný súd podporil zdôvodnenie prokuratúry, pričom osobitne poukázal na intenzitu a rozsah zapojenia sa prokuratúry do vyšetrovania.

104.1 Keďže nedošlo k zásahu do práv sťažovateľov v zmysle článku 3 Dohovoru, podľa ústavného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu článku 14 v spojení s predchádzajúcim ustanovením. Pokiaľ ide o tvrdenie, že podobné pátracie akcie sa vykonávali iba v rómskych komunitách, ústavný súd uviedol, že predmetné konanie sa týkalo policajného zásahu dňa 19. júna 2013 a v rámci tohto konania nebolo možné vyzvať orgány zodpovedné za tento policajný zásah, aby poskytli výpovede k iným policajným zásahom. Orgány napriek tomu a v každom prípade účel a cieľ policajného zásahu vykonanom dňa 19. júna 2013 primerane preskúmali a stanovili.

105. Rozhodnutie bolo právnemu zástupcovi sťažovateľov doručené 9. novembra 2017 a nebolo proti nemu podané odvolanie.

VIII. KONANIA O PRIESTUPKU A TRESTNÉ KONANIA PROTI SŤAŽOVATEĽOM

106. V súvislosti s konaním sťažovateľov počas zásahu dňa 19. júna 2013 a ich následnými výpoveďami, boli sťažovatelia obvinení z priestupku rušenia nočného klúdu a trestného činu krivého obvinenia.

107. Konanie vo veci priestupku proti druhému sťažovateľovi sa skončilo rozhodnutím, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16. januára 2014, ktorým bol uznaný vinným a bol mu uložený peňažný trest vo výške 15 eur (EUR). Konanie o priestupku proti prvému sťažovateľovi bolo ukončené 29. januára 2014, pretože nebolo preukázané, že predmetný priestupok spáchal.

108. Podľa posledných informácií Súdu, trestné konanie vo veci trestného činu krivého obvinenia pokračuje.

PRÍSLUŠNÝ PRÁVNY RÁMEC A PRAX

I. ZÁKON O POLICAJNOM ZBORE

109. Zákon upravuje organizáciu a právomoci polície. Okrem iných služieb je súčasťou policajného zboru inšpekčná služba (§ 4 ods. 1). Tieto zložky pôsobia v rámci štruktúr, ktoré zriaďuje a zrušuje minister vnútra a ktorý určuje aj ich funkcie a vnútornú organizáciu (§ 4 ods. 2). Policajný zbor je podriadený ministrovi (§ 6 ods. 1). Podľa znenia platného v relevantnom čase tieto útvary a štruktúry polície (vrátane inšpekčnej služby) riadil prezident policajného zboru, ak minister neurčil inak (§ 6 ods. 2); prezidenta menoval a odvolával minister, ktorému bol zodpovedný za výkon svojej funkcie (§ 6 ods. 3).

110. Používanie donucovacích prostriedkov policajtom upravuje piaty oddiel tretej hlavy. Podľa § 50 ods. 1 donucovacími prostriedkami sú okrem iného: a) hmaty, chvaty, údery a kopy sebaobrany, b) prostriedky na prekonanie odporu a odvrátenie útoku) a (c) putá.

111. V § 50 ods. 2 sú vymedzené prostriedky na prekonanie odporu a odvrátenie útoku, medzi ktoré, okrem iného, patria obušky a elektrické paralyzátory.

112. Podľa § 51 ods. 1 je policajt oprávnený použiť prostriedky určené v § 50 ods. 1 písm. a) a b), okrem iného s cieľom: a) zaistiť ochranu inej alebo vlastnej osoby pred útokom; b) zabrániť výtržnosti, ruvačke, úmyselnému poškodzovaniu majetku alebo inému hrubému správaniu, ktorým je porušovaný verejný poriadok; a c) predviesť osobu na policajné oddelenie alebo zaistiť, zatknúť, zadržať alebo dodať do väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody osobu, ktorá kladie aktívny odpor.

II. ZJEDNOCUJÚCE ROZHODNUTIE TRESTNOPRÁVNEHO KOLÉGIA NAJVVYŠŠIEHO SÚDU

113. Trestnoprávne kolégium najvyššieho súdu vydalo 29. septembra 2015 zjednocujúce stanovisko s cieľom zjednotiť rozdielnu prax, pokiaľ ide, okrem iného, o úlohy inšpekčnej služby v trestných stíhaniach podľa Trestného poriadku (Zákon č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov - „TP“).

114. Jadrom príslušnej časti rozhodnutia bola zákonnosť postavenia inšpekčnej služby a jej dôsledky pre spravodlivosť konania, ktoré zahŕňa vyšetrovanie vedené inšpekčnou službou, vnímané z pohľadu obvineného v trestnej veci (t.j. vyšetrovanie príslušníkov polície inými príslušníkmi polície).

115. V rozhodnutí sa uvádza inštitucionálne a procesné postavenie inšpekčnej služby a konštatuje sa, že v existujúcom systéme procesné práva žalovanej strany v konečnom dôsledku chráni súd.

116. Rozhodnutie odkazuje na judikatúru Súdu, napr. na vec *Eremiášová a Pechová proti Českej republike* (už citovaná) a *Kummer proti Českej republike* (č. 32133/11, 25. júla 2013). Pozornosť však upriamuje aj na skutočnosť, že tieto rozsudky sa netýkali spravodlivosti trestného konania z pohľadu žalovanej strany, ale účinnosti a nezávislosti vyšetrovania z pohľadu poškodeného. Vyjadruje názor, že existujúci systém nespĺňa z pohľadu poškodeného požiadavky vyplývajúce z uvedenej judikatúry Súdu.

117. Najmä, pokiaľ sa konanie o veci nedostane do štádia súdneho preskúmania vo veci samej, poškodený nemá k dispozícii rovnakú záruku nezávislosti súdu, aká je poskytnutá obvinenému.

III. ŽALOBA NA OCHRANU OSOBNOSTI

118. Ochranu osobnosti upravujú ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov). V rozsahu, v akom to je relevantné, je v nich ustanovené:

„§ 11

Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, ...

...

§ 13

1. Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov, a aby jej bolo dané primerané zadost'učinenie.

2. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch

3. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.“

IV. MEDZINÁRODNÉ ZDROJE

A. Zdroje Rady Európy

119. Správa Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii (ECRI) o Slovensku (piaty monitorovací cyklus) z 19. júna 2014 (CRI[2014]37) obsahuje tieto pasáže:

“...

3. Rasové a homofóbne/transfóbne násilie

- Údaje

69. Média, občianska spoločnosť a medzinárodné organizácie informovali aj o zlom zaobchádzaní (a všeobecne hrubom konaní) polície voči Rómom...

...

Reakcia orgánov

...

76. Ďalšia oblasť, v ktorej by sa mohla zlepšiť reakcia slovenských orgánov, sú sťažnosti na policajné násilie. Interné vyšetovanie zneužitia právomoci polície patrí do pôsobnosti sekcie kontrolnej a inšpekčnej služby. Podľa získaných informácií však táto sekcia zamietne vyše 80 % prijatých sťažností pre nedostatok dôkazov do jedného mesiaca od ich prijatia; nevedie evidenciu o počte a povahe prípadov rasistického konania polície a o tom, ako sa o týchto prípadoch následne konalo v systéme súdnictva. Podľa verejnej ochrankyne práv absencia nezávislého policajného vyšetovacieho mechanizmu nielen „vzbudzuje nedôveru k polícii, ale zároveň vytvára priestor, aby sa pomerne ľahko dali ukryť prípady policajnej svojvôle aj vtedy, ak polícia takouto činnosťou zasiahne do základných práv a slobôd osôb“.

...

79. ECRI opätovne zdôrazňuje odporúčanie, aby slovenské orgány vytvorili orgán, ktorý bude nezávislý od orgánov polície aj prokuratúry, a bude mu zverené vyšetovanie údajných prípadov rasovej diskriminácie a zneužitia právomoci polície.

80. ECRI opätovne zdôrazňuje aj odporúčanie, aby slovenské orgány zabezpečili účinné vyšetovanie tvrdení o údajnej rasovej diskriminácii alebo zneužití právomoci polície, a aby sa podľa potreby postarali o primerané potrestanie páchatel'ov takýchto skutkov.

...”

120. Správa komisára pre ľudské práva Nilsa Muižnieksa z 13. októbra 2015 (CommDH (2015) 21) po jeho návšteve Slovenskej republiky v dňoch 15. až 19. júna 2015 obsahuje tieto pasáže:

„76. V tejto súvislosti komisár berie na vedomie, že verejná ochrankyňa práv a mimovládne organizácie opakovane poukazovali na to, že na Slovensku chýba nezávislý mechanizmus na podávanie sťažností proti konaniu polície. MVO taktiež konštatovali, že policajná inšpekcia len zriedka iniciuje z úradnej moci trestné stíhanie

údajného zlého zaobchádzania zo strany polície. Navyše, drvivá väčšina sťažností je zamietnutá ešte v štádiu prípravného konania bez toho, aby bolo proti páchatelom vznesené akékoľvek obvinenie.

77. Komisar berie na vedomie stanovisko ministerstva vnútra, že prokuratúra predstavuje nezávislý mechanizmus vyšetrovania tvrdení o protiprávnom konaní príslušníkov policajného zboru. Avšak podľa informácií, ktoré poskytlo ministerstvo, prokuratúra zvyčajne vykonáva iba funkciu dozoru pri vyšetrovaniach, ktoré vedú príslušníci policajného zboru. Komisar si želá upriamiť pozornosť orgánov Slovenskej republiky na rozsudok Súdu vo veci *Kummer proti Českej republike*, v ktorom Súd rozhodol, že výlučne dozorná funkcia prokurátora nemôže stačiť na to, aby pri policajnom vyšetrovaní zabezpečil dodržiavanie zásady nezávislosti. Navyše, v prípade *Ramsahai a ďalší proti Holandsku* Súd zdôraznil, že prokurátori sa „pri získavaní informácií a podpory musia spoliehať na políciu“, a zdôraznil dôležitosť nielen hierarchickej a inštitucionálnej nezávislosti, ale aj praktickej nezávislosti vyšetrovateľa.“

B. Ľudskoprávne zmluvné orgány OSN

121. V záverečných pripomienkach Výboru proti mučeniu z 8. septembra 2015 (CAT/C/SVK/CO/3) k tretej periodickej správe o Slovensku pod názvom „Nadmerné používanie sily zo strany orgánov činných v trestnom konaní vrátane násilia voči Rómom“ sa okrem iného uvádza:

„11. Výbor znepokojili:

(a) *správy* o prípadoch údajného nadmerného používania sily zo strany orgánov činných v trestnom konaní a to aj proti mladistvým, väčšinou bezprostredne po zaistení, ktoré môžu byť pokladané za skutky zlého zaobchádzania alebo mučenia;

(b) nízky počet sťažností, trestných stíhaní a odsúdení v takýchto prípadoch;

c) skutočnosť, že vyšetrovanie obvinení zo zlého zaobchádzania policajmi vedie sekcia kontroly a inšpekčnej služby ministerstva vnútra, ktorá je útvarom v tej istej štruktúre, v ktorej sú zamestnaní aj údajní páchatelia;

...

Zmluvný štát by mal:

a) vykonávať urýchlené, nestranné, dôkladné a účinné vyšetrovanie všetkých tvrdení o neprimeranom použití sily, vrátane mučenia a zlého zaobchádzania zo strany orgánov činných v trestnom konaní; a zabezpečiť, aby osobám podozrivým zo spáchania týchto činov bol v čase vedenia vyšetrovania okamžite pozastavený výkon funkcie, a aby sa zároveň dodržiavala zásada prezumpcie neviny;

...

c) trestne stíhať osoby podozrivé z toho, že sa dopustili mučenia alebo zlého zaobchádzania, a v prípade ich uznania za vinných im uložiť tresty, ktoré sú úmerné závažnosti ich skutkov, a zabezpečiť, aby obetiam bola poskytnutá primeraná náhrada za ujmu;

...”

122. V záverečných pripomienkach Výboru pre ľudské práva z 22. novembra 2016 (CCPR/C/SVK/CO/4) k štvrtej správe o Slovensku pod

názvom „Zákaz mučenia a krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania a nadmerného používania sily“ sa medziiným uvádza:

„28. Výbor znepokojujú obvinenia z nadmerného používania sily orgánmi činnými v trestnom konaní vrátane zlého zaobchádzania a mučenia a nízky počet trestných stíhaní a odsúdení v takýchto prípadoch. Taktiež ho znepokojuje, že vyšetrovanie obvinení zo zlého zaobchádzania zo strany policajtov vykonáva sekcia kontroly a inšpekčnej služby ministerstva vnútra, ktorá nie je dostatočne nezávislá (čl. 7 a 10).

29. Zmluvný štát by mal: (a) zabezpečiť urýchlené, nestranné, dôkladné a účinné vyšetrovanie všetkých tvrdení o nadmernom použití sily príslušníkmi orgánov činných v trestnom konaní, vrátane mučenia a zlého zaobchádzania; b) prijať vhodné opatrenia na posilnenie sekcie kontroly a inšpekčnej služby s cieľom zabezpečiť jej nezávislosť pri vyšetrovaní údajného zneužitia úradnej moci policajtmi; ... "

123. V záverečných pripomienkach Výboru pre odstránenie rasovej diskriminácie z 8. decembra 2017 (CERD/C/SVK/CO/11-12) k spojenej jedenástej a dvanástej periodickej správe o Slovensku sa okrem iného uvádza:

„16. Pripomínajúc predchádzajúce odporúčanie (CERD/C/SVK/CO/9-10, ods. 9) Výbor nalieha na zmluvný štát, aby:

a) prijal účinné opatrenia na predchádzanie nadmernému používaniu sily, zlému zaobchádzaniu a zneužívaniu právomocí polície proti osobám patriacim k menšinovým skupinám, najmä Rómom, ...;

b) zabezpečil, že všetky tvrdenia o použití nadmernej sily, zlom zaobchádzaní a násilí zo strany orgánov činných v trestnom konaní budú účinne a dôkladne vyšetrené a aby v prípade, že sú odôvodnené, zabezpečil ich trestné stíhanie a potrestanie s prihliadnutím na závažnosť takýchto činov;

c) zabezpečil, aby osoby patriace k národnostným menšinám, najmä rómskej, ktoré boli obeťami nadmerného použitia sily orgánmi činnými v trestnom konaní, mali prístup k účinným prostriedkom nápravy a odškodneniu, a aby neboli vystavené odvete alebo represiam za oznamovanie takýchto prípadov;

d) prijal všetky potrebné opatrenia na urýchlenie vzniku nezávislého monitorovacieho mechanizmu na vyšetrovanie trestných činov policajtov.“

C. Ďalší medzinárodný zdroj

124. Ďalší medzinárodný zdroj týkajúci sa situácie Rómov na Slovensku súhrnne predstavujú napr. rozsudky Súdu vo veciach *Mižigárová proti Slovenskej republike* (č. 74832/01, § 57 - 63, 14. decembra 2010); *VC proti Slovenskej republike* (č. 18968/07, ods. 78 a 84 a 146-49, 8. novembra 2011); *Koky a ďalší proti Slovenskej republike* (č. 13624/03, § 239, 12. júna 2012); *Adam proti Slovenskej republike* (č. 68066/12, § 33-35, 26. júla 2016) a *Lakatošová a Lakatoš proti Slovenskej republike* (č. 655/16, ods. 59 a 64, 11. decembra 2018).

PRÁVO

I. NÁMIETKA VLÁDY O NEVYČERPANÍ VNÚTROŠTÁTNYCH PRÁVNÝCH PROSTRIEDKOV NÁPRAVY

125. Vláda namietala, že sťažovatelia nespĺnili požiadavku vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy podľa článku 35 ods. 1 Dohovoru, keďže sa nedomáhali náhrady škody prostredníctvom žaloby na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti odkazovala na rozhodnutia Súdu vo veci *Furdík proti Slovenskej republike* (č. 42994/05, 2. decembra 2008) a *Baláz a ďalší proti Slovenskej republike* (č. 9210/02, 28. novembra 2006) a o rozsudky vo veciach *VC proti Slovenskej republike* (č. 18968/07, §§ 125-9, ECHR 2011 (výňatky)) a *N.B. proti Slovenskej republike* (č. 29518/10, ods. 84-8, 12. júna 2012).

126. Sťažovatelia opätovne zdôraznili, že v situáciách, akou je tá ich, požiadavka vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy je úzko spojená s požiadavkou primeranosti vyšetrovania s tým výsledkom, že budú zistené relevantné skutočnosti a zodpovedné osoby budú potrestané. Mechanizmus náhrady škody, na ktorý odkazovala vláda, túto požiadavku nespĺňal a nebolo ho možné považovať za účinný prostriedok nápravy v prípade úmyselného zlého zaobchádzania, ktorému boli údajne vystavení.

127. Súd konštatuje, že záruky obsiahnuté v ustanoveniach, z ktorých vychádzajú sťažovatelia (pozri body 134, 190 a 218 nižšie), sa čiastočne prekrývajú, a že vláda nepripojila žalobný dôvod nevyčerpania k žiadnej z konkrétnych námietok sťažovateľov. Pokiaľ námietka súvisí s kľúčovou vecnou výhradou sťažovateľov v tejto sťažnosti, konkrétne s údajným zlým zaobchádzaním v rozpore s článkom 3 Dohovoru v jeho hmotnoprávnej časti, Súd opätovne zdôrazňuje svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v prípadoch preukázateľného nároku jedinca podľa tohto ustanovenia pojem účinný prostriedok nápravy zo strany štátu znamená vedenie dôkladného a účinného vyšetrovania, ktoré je schopné priviesť k identifikácii a potrestaniu zodpovedných osôb. Konanie, ktoré môže viesť iba k priznaniu odškodnenia, ktoré má štát zaplatiť, ale nie k potrestaniu osôb zodpovedných za zlé zaobchádzanie, nie je v prípadoch úmyselného zlého zaobchádzania s osobami, ktoré sa nachádzajú v moci zástupcov štátu, možné považovať za prostriedok spĺňajúci procesnú požiadavku článku 3 (pozri napríklad *Kummer proti Českej republike*, č. 32133/11, § 47, 25. júla 2013, s ďalšími odkazmi, a *Mocanu a ďalší proti Rumunsku* [GC], č. 10865/09 a 2 ďalšie, § 227, ESLP 2014 (výňatky)).

128. Súd nemá problém s uznaním, že tvrdenie sťažovateľov o úmyselnom zlom zaobchádzaní v danom prípade je v zmysle jeho judikatúry odôvodniteľné. Okrem toho poznamenáva, že žaloba na ochranu osobnosti je občianskoprávnym opravným prostriedkom, ktorý má čisto preventívny a kompenzačný charakter, ale nemá žiadny represívny potenciál. Už len z tohto

jediného dôvodu nejde o účinný prostriedok nápravy, ktorý je v prípade sťažností sťažovateľov podľa článku 3 nutné vyčerpať (pozri už uvedený rozsudok vo veci *Kummer*, bod 47, a *Mocanu a ďalší*, už citovaný, §§ 234-5).

129. V súvislosti s vedľajšími sťažnosťami sťažovateľov, najmä sťažnosťami podľa článku 14 Dohovoru, Súd pripomína, že v prípade, ak existuje viacero prostriedkov nápravy, požiadavka vyčerpania musí byť aplikovaná vo svetle praktického postavenia sťažovateľa tak, aby bola zabezpečená účinná ochrana práv a slobôd zaručených Dohovorom. Navyše, od sťažovateľa, ktorý využil prostriedok nápravy, ktorý je zjavne účinný a dostatočný, nemožno vyžadovať, aby využil iné prostriedky, ktoré boli tiež dostupné, ale nemali väčšiu pravdepodobnosť úspechu (pozri napríklad *Karlín proti Slovenskej republike*, č. 41238/05, § 85, 28. júna 2011, s ďalšími odkazmi).

130. V danom prípade sa sťažovatelia napokon dovoľávali ochrany svojich práv vyplývajúcich z Dohovoru na ústavnom súde podľa článku 127 ústavy s tým výsledkom, že ústavný súd ich sťažnosti zamietol rozhodnutím z 12. septembra 2017, v podstate ako zjavne neopodstatnené (pozri body 99 a nasl.)

131. Dokonca aj za predpokladu, že sťažovatelia mali v zásade možnosť podať na všeobecný súd žaloby na ochranu osobnosti podobné tým, aké predtým neúspešne podali na ústavný súd, vláda nepreukázala existenciu akejkolvek realistickej nádeje, že všeobecný súd by dospel k iným záverom, než k akým dospel ústavný súd (pozri primerane *Jegorov proti Slovenskej republike*, č. 27112/11, § 96-7, 2. júna 2015).

132. Súd dospel k tomuto záveru aj s prihliadnutím aj na osobnú situáciu sťažovateľov a skutočnosť, že sú ohrozené také základné práva, ako sú práva podľa článku 3 Dohovoru (pozri ďalej), a na to, že zmyslom Dohovoru je zaručiť práva, ktoré nie sú teoretické alebo iluzórne, ale ktoré sú praktické a účinné (pozri *Koky a ďalší proti Slovenskej republike*, č. 13624/03, § 195, 12. júna 2012).

133. Námietka vlády o nevyčerpaní sa preto musí zamietnuť v celom rozsahu.

II. ÚDAJNÉ PORUŠENIE ČLÁNKU 3 DOHOVORU

134. Sťažovatelia sa sťažovali, že i) pri ich zaistení a v priebehu zaistenia s nimi polícia zle zaobchádzala v podobe bitky a psychického nátlaku, a že ii) žalovaný štát zlyhal pri ich ochrane pred týmto zlým zaobchádzaním, keďže nevykonal účinné vyšetrenie tohto konania a jeho možných rasových motívov, čím boli porušené ich práva podľa článku 3 dohovoru v tomto znení:

„Nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.“

A. Prijateľnosť

132. Súd konštatuje, že sťažnosti sťažovateľov podľa článku 3 nie sú zjavne neopodstatnené ani neprijateľné zo žiadneho iného dôvodu uvedeného v článku 35 Dohovoru. Preto musia byť vyhlásené za prijateľné.

B. Skutková podstata*1. Hmotnoprávna časť článku 3 Dohovoru***(a) Strany**

133. Sťažovatelia tvrdili, že polícia s nimi zle zaobchádzala počas zásahu 19. júna 2013 a následne počas ich prepravy na miestne policajné oddelenie aj počas ich zaistenia. Fyzické násilie bolo spojené s rasistickými slovnými urážkami a poznámkami a s odopretím akéhokoľvek jedla či pitia a prístupu k sanitárnemu zariadeniu počas zaistenia, čo bolo obzvlášť ponižujúce pre prvého sťažovateľa, ktorý neudržal stolicu a nemal možnosť sa umyť. Zlé zaobchádzanie bolo súčasťou nezákonnej a neprimeranej odvetvy za incident, ktorý sa odohral 16. júna 2013, a ako celok dosiahlo mieru, ktorú možno považovať za mučenie.

137. Vláda zdôraznila rozsah a intenzitu vyšetrovania a odvolávala sa na svoje závery, ktoré sú opísané v rozhodnutiach prokuratúry zo 16. februára a z 19. mája 2016. V danej oblasti došlo k všeobecnému nárastu kriminality a akcia 19. júna 2013 bola čisto pátracou akciou v reakcii na túto skutočnosť. Odrážalo sa to aj na výstroji, počte a štruktúre príslušníkov zúčastňujúcich sa zásahu, a na všetkých ostatných okolnostiach, ako napríklad plánovanie a velenie akcie. Označenie akcie ako „represívnej“ v niektorých dokumentoch bolo administratívnou chybou, ktorá bola pred akciou vysvetlená a opravená. Akcia bola vykonaná štandardným profesionálnym spôsobom bez akýchkoľvek krajností porušujúcich článok 3 Dohovoru.

138. Tvrdenia sťažovateľov o zlom zaobchádzaní si navzájom protirečili a boli v rozpore s inými dôkazmi, najmä zo strany znalcov ako svedkov. Preto sa buď nepotvrdili alebo boli fakticky vyvrátené, a verzia sťažovateľov bola v tomto kontexte účelová a nevierohodná. Skutočnosť je taká, že vzhľadom na ich správanie museli byť sťažovatelia zaistení a predvedení na policajné oddelenie. Pretože kládli odpor, boli použité donucovacie prostriedky. Použitie týchto prostriedkov bolo náležite zaznamenané a vyhodnotené ako oprávnené. Pokiaľ ide o zranenia, ktoré sťažovatelia utrpeli v dôsledku použitia donucovacích prostriedkov, vláda sa opierala o rozhodnutie Súdu vo veci *Brahmi proti Pol'sku* ([výbor], č. 4972/14, 24. novembra 2015) a vyslovila názor, že rovnako ako v uvedenej veci bolo vo vnútroštátnom konaní presvedčivo preukázané, že správanie sťažovateľov si vyžiadalo použitie sily, ktorá nebola nadmerná. Vláda preto vo svojom podaní uvádza, že orgány si splnili povinnosť vierohodne vysvetliť, akým spôsobom boli sťažovateľom spôsobené ich zranenia. Vláda navyše poznamenala, že otázka

údajného odopretia jedla, nápojov a prístupu k sanitárnemu zariadeniu počas zaistenia sťažovateľov nebola na vnútroštátnej úrovni vôbec otvorená.

139. Sťažovatelia vo svojej odpovedi tvrdili, že predstavenie skutkového stavu vládou nebolo kompletne. Z vecného hľadiska patrili k hlavným rozporným bodom typ a intenzita donucovacích prostriedkov, ktoré boli proti nim použité. Podľa názoru súdneho lekára boli najpravdepodobnejšou príčinou ich zranení údery obuškou, a v prípade prvého sťažovateľa aj údery, chvaty a hmaty použité na prekonanie jeho odporu. Podľa ich názoru vláda neposkytla vierohodné vysvetlenie priebehu udalostí a toho, ako bolo preukázané, že použitie sily proti nim bolo zákonné a primerané. Predovšetkým neuvádzala a nekonštatovala použitie obuškov. Táto skutočnosť sa mala vnímať v kontexte akcie ako celku. Už len samotný počet príslušníkov zúčastnených na akcii naznačoval, že išlo o demonštráciu moci. Bola rasovo motivovaná a zameraná na zastrašenie obyvateľov osady na Budulovskej ulici, aby sa tak potlačila kriminalita.

(b) Tretia strana

140. Verejná ochrankyňa práv poukázala na skúmanie a závery jej kancelárie (pozri body 48 a nasl.), pričom konštatovala, že povaha spornej akcie bola čisto represívna s cieľom demonštrovať silu a pomstiť sa za predchádzajúci incident, pri ktorom boli na policajnú hliadku hádzané kamene. Policajná akcia nebola navrhnutá a naplánovaná ako pátracia akcia. Bolo veľmi nepravdepodobné, že jej skutočným účelom bolo pátranie. Vo svetle všetkých okolností akcia nespĺňala požiadavku nevyhnutnosti v demokratickej spoločnosti.

(c) Posúdenie Súdom

141. Súd konštatuje, že sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli, že boli vystavení zlému zaobchádzaniu, okrem iného aj počas ich transportu na obvodné oddelenie PZ a počas ich zaistenia na oddelení.

142. Avšak ich opis skutočností, tak na vnútroštátnej úrovni, ako aj pred Súdom, neuvádzal žiadne zlé zaobchádzanie počas prevozu na oddelenie PZ.

143. Navyše, pokiaľ ide o zaistenie prvého sťažovateľa, nič v sťažnosti predloženej Súdu nenaznačuje, že by bol pri zaistení vystavený zlému zaobchádzaniu. Konkrétne, okrem nasadenia pút a pripútania ku stene nebolo voči nemu počas zaistenia zaznamenané žiadne iné použitie donucovacích prostriedkov, pričom dostupné lekárske záznamy neumožňujú vyvodiť záver, podľa ktorého by bol počas zaistenia vystavený akémukoľvek zlému zaobchádzaniu.

144. Súd navyše konštatuje, že tvrdenie sťažovateľov o tom, že im bol počas ich prítomnosti na obvodnom oddelení PZ odopretý prístup k vode, jedlu a sociálnemu zariadeniu sa v skutočnosti týka len prvého sťažovateľa.

V tomto ohľade sa javí byť argumentácia vlády správna keď tvrdí, že žiadna takáto námietka nebola vznesená v sťažnostiach sťažovateľov proti uzneseniam z 23. novembra 2015 a 22. marca 2016 o zastavení konania. Ak boli tieto aspekty vznesené pred Ústavným súdom SR alebo inde, javí sa, že išlo skôr o podporné skutkové tvrdenia, než o skutočnú sťažnosť v zmysle článku 3 Dohovoru (pozri *Adam proti Slovenskej republike*, č. 68066/12, ods. 60, 26. júla 2016)

145. Podstata sťažnosti sťažovateľov podľa hmotnoprávnej časti článku 3 Dohovoru spočíva v údajne zlom zaobchádzaní, ktorému boli vystavení počas policajného zásahu dňa 13. júna 2013 na Budulovskej ulici.

146. V tomto ohľade Súd zdôrazňuje, že článok 3 Dohovoru zakotvuje jednu z najzásadnejších hodnôt demokratickej spoločnosti. Tento článok absolútne zakazuje mučenie a neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, a to bez ohľadu na správanie sa poškodeného (pozri, okrem iných odkazov, *Labita proti Taliansku* [VK], č. 26772/95, ods. 119, ECHR 2000-IV). Vo vzťahu k osobe, ktorej osobná sloboda je obmedzená alebo, všeobecnejšie, ktorá je konfrontovaná s predstaviteľmi orgánov činných v trestnom konaní, akékoľvek použitie fyzickej sily, ktoré nebolo nevyhnutne vyvolané správaním sa danej osoby, znižuje ľudskú dôstojnosť a predstavuje porušenie práva zakotveného v článku 3 (pozri *Bouyid proti Belgicku* [VK], č. 23380/09, ods. 100-1, 28. septembra 2015). Pokiaľ ide o použitie fyzickej sily počas zaistenia, článok 3 nezakazuje použitie sily potrebnej na uskutočnenie zákonného zaistenia. Avšak takáto sila môže byť použitá iba ak je to nevyhnutné, pričom nesmie byť nadmerná (pozri *Ivan Vasilev proti Bulharsku*, č. 48130/99, ods. 63, 12. apríla 2007). Dôkazné bremeno spočíva na vláde (pozri *Rehbock proti Slovinsku*, č. 29462/95, ods. 72, ECHR 2000-XII, a *Boris Kostadinov proti Bulharsku*, č. 61701/11, ods. 53, 21. januára 2016). Jedným z kritérií charakteristiky zaobchádzania podľa článku 3 je tvrdosť zaobchádzania. Dokonca aj pri absencii telesného zranenia či intenzívneho fyzického alebo duševného utrpenia, ak zaobchádzanie, ktorému je osoba vystavená, osobu ponižuje alebo znevažuje, je neúctivé alebo znevažuje jej ľudskú dôstojnosť, alebo navodzuje pocity strachu, úzkosti alebo menejcennosti, ktoré môžu nalomiť jej morálnu alebo fyzickú odolnosť, je zaobchádzanie možné charakterizovať ako ponižujúce a teda spadajúce pod zákaz zakotvený v článku 3. Je tiež potrebné uviesť, že môže byť postačujúce, ak je obeť ponížená len vo vlastných očiach, nie v očiach iných. V minulosti boli vydané rozhodnutia, podľa ktorých, aj keď osoba nebola vystavená vážnemu fyzickému alebo duševnému utrpeniu, mohol útok na jej dôstojnosť a fyzickú integritu predstavovať ponižujúce zaobchádzanie (pozri *Bouyid*, citované vyššie, ods. 87, 90 a 112).

147. V danom prípade niet sporu o tom, že počas zásahu dňa 19. júna a, konkrétnejšie, počas zaistenia sťažovateľov, použila polícia proti sťažovateľom donucovanie prostriedky a sťažovatelia utrpeli telesné

zranenia. Rovnako nespochybniteľné sa zdá, že sťažovatelia utrpeli zranenia v dôsledku sily, ktorú proti nim polícia použila.

148. V tejto súvislosti je potrebné zistiť, či použitie fyzickej sily zo strany polície proti sťažovateľom bolo striktne nevyhnutne vyvolané správaním sa sťažovateľov alebo, inak povedané, či bolo použitie sily nevyhnutné a či nebolo nadmerné. V tomto ohľade spočíva dôkazné bremeno na vláde.

149. Na vnútroštátnej úrovni nebolo použitie sily políciou počas policajnej akcie priamo zaznamenané. Použitie sily proti sťažovateľom bolo konštatované, avšak iba spätne, a to v rozhodnutiach týkajúcich sa ich zaistenia a v správach týkajúcich sa použitia donucovacích prostriedkov proti nim (pozri body 19, 20, 32 a 33 vyššie). Uvádza sa tam, že použitie donucovacích prostriedkov proti sťažovateľom bolo nevyhnutné v záujme uskutočnenia ich zaistenia, keďže kladli odpor a boli verbálne agresívni.

150. Pokiaľ ide o konkrétne donucovacie prostriedky, ktoré boli proti sťažovateľom použité, rozhodnutia a správy uvedené v predchádzajúcom bode ich konkretizujú ako hmaty, chvaty, údery, kopy a putá vo význame uvedenom v písm. a), b) a c) ods. 1 §51 a písm. a) a c) ods. 1 §52 zákona o Policajnom zbore. Tieto opatrenia je v zásade možné použiť v situácii, kedy je potrebné prekonanie odporu a verbálnej agresie, na ktorú policajti, podľa ich tvrdení, reagovali.

151. Avšak znalci v odbore lekárstvo uviedli, že časť zranení sťažovateľov bola s vysokou pravdepodobnosťou spôsobená údermi obuškov (pozri body 25 a 38 vyššie). V tomto ohľade Súd konštatuje, že použitie obuškov proti sťažovateľom nebolo vo vyššie uvedenej dokumentácii zaznamenané. Aj keď zmienka o ustanoveniach zákona, ktorými sa upravuje použitie obuškov ako „prostriedkov na prekonanie odporu a odvrátenie útoku“ (písm. a) a b) ods. 1 §50 a ods. 1) §52 zákona o Policajnom zbore – pozri body 110 a 111 vyššie) je v správach týkajúcich sa použitia donucovacích prostriedkov proti sťažovateľom obsiahnutá, v tomto prípade išlo o uvedenie „úderov a kopov v sebaobrane na prekonanie odporu a odvrátenie útoku“.

152. Súd zároveň konštatuje, že neexistuje žiaden náznak akýchkoľvek mimoriadnych okolností, udalostí alebo bezpečnostných incidentov v súvislosti s uskutočnením pátracej akcie dňa 19. júna 2013, ktoré by konkrétne opodstatnili použitie obuškov, než iných donucovacích prostriedkov popísaných v uvedených rozhodnutiach a záznamoch. V tomto ohľade Súd konštatuje, že akcia bola plánovaná vopred, za prítomnosti dostatočného počtu príslušníkov a prostriedkov policajného zboru, pričom následne ju orgány vo všeobecnosti označovali za rutinnú záležitosť. Navyše, vzhľadom na kritickú úroveň intoxikácie prvého sťažovateľa v relevantnom čase, ktorá hraničila s otravou, sa žiada špecifické vysvetlenie toho, ako mohol tento sťažovateľ predstavovať významnú hrozbu alebo klásť odpor do miery, ktorá by voči nemu opodstatnila použitie obuškov a nie iných typov donucovacích prostriedkov.

153. Rozkaz zo 17. júna 2013 vo všeobecnosti označoval spornú akciu za „represívnu“, čo vláda vysvetľovala argumentujúc, že pojem bol preklepovou chybou prevzatou z dokumentácie týkajúcej sa predchádzajúcich akcií a že táto chyba bola manuálne opravená pred akciou 19. júna 2013. Súd však konštatuje, že toto skutkové tvrdenie nebolo podložené ničím, ako napríklad rozhodnutím alebo záznamom o tom, kto opravu vykonal, kedy bola vykonaná a na akom základe. Ak by bol onen pojem považovaný za chybný a ak by bol býval použitý opakovane pred akciou, ako vláda teraz tvrdí, bolo by prinajmenšom prirodzené a konzistentné s princípmi dobrej správy, keby bola takáto systémová chyba opravená aj formálne.

154. Zároveň sa javí, že pojem *represia*, pôvodne použitý v rozkaze zo 17. júna 2013 presne korešponduje s údajným nárastom kriminality a je s ním v príčinnej súvislosti.

155. Avšak, ako vyplýva zo záverov vnútroštátneho vyšetrovania, právny rámec, ktorý sa vzťahoval na uvedenú akciu, neumožňoval žiaden represívny zásah. Akýkoľvek represívny cieľ danej akcie by bol preto bez právneho základu. Bohužiaľ, Súd nedokáže posúdiť tento aspekt prípadu detailne, pretože nástroje, ktoré zakladali uvedený rámec (Nariadenie Ministerstva vnútra SR č. 53/07 a Rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 36/1999, v znení Rozkazu prezidenta Policajného zboru č. 18/2003) sú internej povahy a, ako také, nie sú verejne prístupné a Súdu neboli dané k dispozícii.

156. Aj keď Súdu v žiadnom prípade neprináleží vyvodzovať akékoľvek všeobecné závery z policajnej akcie uskutočnenej 19. júna 2013, Súd sa domnieva, že operačný kontext policajného zásahu vo vzťahu ku sťažovateľom je relevantný pre posúdenie ich individuálnej situácie.

157. S poukázaním na konkrétny prípad sťažovateľov Súd konštatuje, že použité donucovacích prostriedkov proti nim bolo zaznamenané a neskôr posúdené a vyhodnotené ako opodstatnené miestne príslušným okresným riaditeľstvom a zástupcom riaditeľa okresného riaditeľstva policajného zboru. Kým písomný záznam tohto posúdenia v spise neobsahuje žiadne podrobnosti o akýchkoľvek prvkoch, ktoré boli vzaté do úvahy, Súd tiež poznamenáva, že záznam bol spísaný a posúdenie bolo vypracované príslušníkmi patriacimi k tej istej štruktúre, ako príslušníci, ktorí uvedené donucovacie prostriedky použili. Okrem toho, Súd konštatuje, že následné rozhodnutia v prípade sťažovateľov sa opierali o uvedené prvotné zistenia a tiež neobsahujú žiadne individuálne a overiteľné vyhodnotenie primeranosti použitia donucovacích prostriedkov proti sťažovateľom.

158. Vnímajúc citlivo subsidiárnu povahu svojej úlohy a uvedomujúc si potrebu nesnažiť sa na seba brať úlohu súdu prvej inštancie pri posudzovaní skutkovej podstaty (pozri napríklad *Ciorcan a iní proti Rumunsku*, č. 29414/09 a 44841/09, ods. 140, 27. januára 2015, s ďalšími odkazmi) Súd napriek tomu konštatuje, že použitie obuškov proti sťažovateľom naznačuje prítomnosť prvku represie pri zásahu voči nim. Súd poznamenáva, že

prítomnosť tohto prvku v policajnom zásahu, ako celku, konštatovala aj Verejná ochrankyňa práv SR.

159. Navyše, a to bez ohľadu na represívnu či inú povahu policajnej akcie z 19. júna 2013 ako takej, Súd konštatuje, že správanie, ktoré by umožňovalo použitie potrebných donucovacích prostriedkov voči sťažovateľom, nebolo vyhodnotené ako priestupok vo vzťahu k prvému sťažovateľovi. Aj keď ich použitie bolo vyhodnotené ako priestupok voči druhému sťažovateľovi, charakter a intenzita jeho odporu voči policajtom – čo je priamo relevantné pre nevyhnutnosť použitia donucovacích prostriedkov – sa odrazili v pomerne miernom postihu, ktorý bol uložený (pozri bod 107 vyššie).

160. Vyššie uvedené Súdu umožňuje formulovať záver, že vláda neprekázala, že použitie sily proti sťažovateľom na účel ich zaistenia počas policajnej akcie na Budulovskej ulici dňa 19. júna 2013 bolo nevyhnutné a nebolo neprimerané. V dôsledku toho je Štát zodpovedný, podľa článku 3 Dohovoru, za zranenia, ktoré dané osoby v uvedený deň utrpeli.

161. Kým zlé zaobchádzanie, ktoré viedlo ku zraneniam, nemôže byť kvalifikované ako mučenie (na rozdiel od *Cestaro proti Taliansku*, č. 6884/11, 7. apríla 2015, s ďalšími odkazmi), zaobchádzanie bolo dostatočne závažné, aby mohlo byť považované za neľudské (pozri napríklad *Egmez proti Cypru*, č. 30873/96, ods. 77-9, ECHR 2000 XII, a *Rehbock*, citované vyššie ods. 71-8)

162. Pri formulovaní tohto záveru pozornosti Súdu neunikla skutočnosť, že lekárska správa z 20. júna 2013 obsahovala vyjadrenie lekára, že doba liečenia zranení prvého sťažovateľa potrvá do 42 dní (pozri bod 18 vyššie). Súd však tejto indikácii nepripisuje rozhodujúcu dôležitosť, pretože sa zdá, že nebola zohľadnená v žiadnom inom rozhodnutí či dokumentácii a nezapadá do celkového rámca dostupných informácií o zraneniach prvého sťažovateľa.

163. Súd navyše konštatuje, že výpovede sťažovateľov týkajúce sa policajného zásahu voči nim, najmä ich tvrdenia o brutálnom bití, ktorému boli vystavení, nekorešpondujú z rozsahom ich zranení tak, ako ich zistili lekári, ktorí sťažovateľov vyšetrili (pozri *Tanrikulu a iní proti Turecku (rozh.)*, č. 29918/96, 29919/96 a 30169/96, 24. februára 2005) a že tvrdenie druhého sťažovateľa o tom, že počas jeho zaistenia utrpel zranenie predlaktia, nie sú zlučiteľné s faktami (pozri body 31 a 38 vyššie).

164. Za posledné, pokiaľ ide o konkrétne skutočnosti daného prípadu, Súd tiež konštatuje, že tvrdenia o poznámkach rasistického charakteru zo strany zasahujúcich policajtov spadajú pod posúdenie podľa článku 14, v spojení s článkom 3 Dohovoru. Súd ich posúdi nižšie.

165. Vzhľadom na uvedené došlo k porušeniu článku 3 Dohovoru v jeho hmotnoprávnej časti.

2. Procesná časť článku 3 Dohovoru

(a) Strany

166. Sťažovatelia uviedli, že vyšetrowanie zlého zaobchádzania, ktorému boli údajne vystavení, nespĺňalo požiadavky nestrannosti, dôslednosti, bezodkladnosti a uskutočnenia z vlastnej iniciatívy príslušných orgánov. Okrem toho, orgány nevyšetrovali možný rasistický motív zlého zaobchádzania.

167. Vláda vo svojej odpovedi nenamietala uplatniteľnosť procesnej časti článku 3 Dohovoru na sťažnosť sťažovateľov z hľadiska procesného. Uviedla, že okamžite po zásahu bolo v súvislosti so zásahom ním podaných niekoľko trestných oznámení a že tieto oznámenia boli bezodkladne prešetrené Odborom inšpekčnej služby - Východ pod dozorom Krajskej prokuratúry Košice. Vyšetrowanie bolo ukončené a vec bola predmetom diskusie v parlamente. Pokiaľ ide o zistenia verejnej ochrankyne práv vo veci porušenia základných práv, vláda uviedla, že vyšetrowanie sa uskutočnilo mimo rámca formalizovaných postupov pre trestné konanie podľa Trestného poriadku a že neprijala žiadne kroky na overenie tvrdení údajných poškodených o zlom zaobchádzaní zo strany polície. Keď sa rozprúdila masívna mediálna kampaň vykresľujúca policajnú akciu ako škandalóznou, vláda navrhla generálnemu prokurátorovi, aby prijal opatrenia s cieľom zabezpečiť dôkladné a nezávislé vyšetrowanie policajného zásahu. Následné vyšetrowanie viedol Odbor inšpekčnej služby – Stred pod dozorom Krajskej prokuratúry Prešov s cieľom zabezpečiť úplnú nezávislosť od akýchkoľvek lokálnych prepojení. Keďže takáto teritoriálna dislokácia predstavovala logistické výzvy, boli prijaté špeciálne opatrenia s cieľom zabezpečiť efektívnosť procesu. Výsledkom bolo, že druhé vyšetrowanie bolo obzvlášť dôsledné a dôkladné, pričom príkladná pozornosť bola venovaná právam a záujmom údajných poškodených a akýchkoľvek iných zainteresovaných strán.

168. Tak vyšetrowateľ, ako aj prokurátor veľmi dôkladne preverili všetky tvrdenia a relevantné skutočnosti a svoje rozhodnutia založili na podrobnom a presvedčivom odôvodnení, ktoré bolo v konečnom dôsledku preskúmané a potvrdené Ústavným súdom SR. Pokiaľ ide o dĺžku vyšetrowania, vláda uviedla, že ju považovala za adekvátnu vzhľadom na skutkovú a procesnú zložitnosť daného prípadu.

169. Vo vzťahu k nezávislosti vyšetrowania vláda uviedla, že podobné otázky dostala v súvislosti s minulými prípadmi *Mižigárová proti Slovenskej republike* (č. 74832/01, ods. 98, 14. decembra 2010) a *Adam* (citované vyššie, ods. 64 a 83). V prvom z uvedených prípadov bolo zistené porušenie požiadavky nezávislosti z titulu samotného zapojenia do vyšetrowania policajtov slúžiacich v tej istej geografickej oblasti, v ktorej slúžil aj podozrivý policajt, kým v druhom z citovaných prípadov bolo porušenie procesnej časti článku 3 Dohovoru konštatované z iných dôvodov. V každom

prípade, vláda uviedla, že výkon oboch spomínaných rozsudkov bol ukončený (s odkazom na uznesenia prijaté Výborom ministrov 24. februára 2016 (CM/ResDH(2016)17) a 7. júna 2018 (CM/ResDH(2018)212). Vláda sa tiež opierala o zjednocujúce stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 29. septembra 2015 (pozri body 77 a 113 a nasl. vyššie) a argumentovala, že vyšetrovanie v tejto veci bolo v plnom súlade s platnými pravidlami, ako ich uvedené stanovisko interpretuje. Vláda konkrétne zdôraznila, že prokuratúra si bola vedomá judikatúry Súdu, ako napríklad *Eremiášová a Pechová proti Českej republike* (č. 23944/04, 16. februára 2012) a *Kummer* (citované vyššie) a že ho vzala do úvahy pri plnení svojej dozorcujúcej funkcie v súvislosti s vyšetrovaním predmetnej veci. Konkrétne, že dozorcujúci prokurátor sa priamo a rozsiahlo zúčastňoval na výsluchoch a ďalších vyšetrovacích úkonoch a v deviatich prípadoch predložil Generálnej prokuratúre SR správy o pokroku vyšetrovania. Za posledné, vláda argumentovala, že účinnosť vyšetrovania bola v konečnom dôsledku posúdená a schválená Ústavným súdom SR, čo prakticky potvrdilo jeho nezávislosť.

170. Sťažovatelia v reakcii na uvedené uviedli, že na svojej sťažnosti trvajú. Zdôraznili, že bolo začaté druhé vyšetrovanie, že boli vyslúchnutí vyšetrovateľom a prehliadnutí znalcom v odbore lekárstvo po siedmich, ôsmich, resp. štrnástich mesiacoch od policajnej akcie. Takú reakciu nie je možné preto považovať za bezodkladnú, čo malo vplyv na jej účinnosť.

171. Okrem toho, sťažovatelia zdôraznili, že vyšetrovanie nebolo inštitucionálne nezávislé vzhľadom, okrem iného, na verejné vyhlásenia predsedu vlády a ministra vnútra, ako aj vzhľadom na úlohu ministra vnútra v hierarchii, pod ktorú spadá inšpekčná služba.

172. Navyše, sťažovatelia uviedli, že kým tvrdenia príslušníkov policajného zboru počas vyšetrovania boli bežne akceptované, tvrdenia údajných poškodených boli systematicky bagatelizované, čo poukazuje na zaujatosť. Pokiaľ ide o prípadné nezrovnalosti v ich výpovediach, tie mohli byť tiež dôsledkom značných prietahov vo vyšetrovaní.

173. Okrem toho, sťažovatelia tvrdili, že násilie použité voči nim bolo jednoznačne rasovo motivované, pričom táto skutočnosť bola zdôraznená, okrem iného, v trestnom oznámení podanom prvým sťažovateľom, ale že tento aspekt prípadu nebol riadne vyšetrený.

(b) Tretie strany

174. Verejná ochrankyňa práv uviedla, že krajských riaditeľov PZ menuje minister vnútra, ktorý je ale zároveň priamym nadriadeným inšpekčnej služby, ktorá zodpovedá za interné prešetrovanie sťažností, ako aj trestné stíhanie príslušníkov policajného zboru.

175. Mimovládna organizácia Equity uviedla, že ak existujú akékoľvek pochybnosti o zdôvodnení, priebehu či primeranosti policajného zásahu, dôkazné bremeno spočíva na štáte, vrátane povinnosti vec účinne vyšetriť.

Organizácia podporila vyjadrenia verejnej ochrankyne práv a zdôraznila, že ak aj vo veci prebehlo trestnoprávne vyšetrovanie, týkalo sa len jednotlivých príslušníkov policajného zboru a trestných činov zakladajúcich úmysel spôsobiť ujmu inej osobe alebo zabezpečiť neoprávnené obohatenie sebe alebo inej osobe. Avšak samotné nariadenie a výkon zásahu, ako takého, predmetom vyšetrovania nebolo. Okrem toho, inšpekčná služba je subjektom v rámci štruktúry Ministerstva vnútra SR. Napriek tomu, minister vnútra a iní verejní činitelia dávali verejné vyhlásenia na podporu policajného zásahu, ktorý bol predmetom vyšetrovania. Navyše, táto tretia strana, ako vedľajší účastník konania, uviedla aj procesné pochybenia vo vyšetrovaní, ako aj v trestnom konaní o vznesení krivého obvinenia.

(c) Posúdenie Súdom

176. Súd pripomína, že ak jednotlivец preukazne tvrdí, že bol vystavený zaobchádzaniu v rukách polície alebo iných orgánov štátu, ktoré porušuje článok 3, ustanovenie článku 3, vykladané v spojitosti so všeobecnou povinnosťou štátov podľa článku 1 Dohovoru „priznať každému, kto podlieha ich jurisdikcii, práva a slobody uvedené v ... Dohovoru“ implicitne vyžaduje, aby sa uskutočnilo účinné oficiálne vyšetrovanie (pozri napríklad *El-Masri proti bývalej Juhoslovanskej republike Macedónsko* [GC], č. 39630/09, ods. 182, ECHR 2012, s ďalšími odkazmi).

177. V danej veci je nesporné a Súd akceptuje skutočnosť, že tvrdenia sťažovateľov týkajúce sa zlého zaobchádzania boli tvrdeniami dostatočne preukaznými na účel vyžadovania plnenia povinnosti na strane zmluvného Štátu zabezpečiť účinné oficiálne vyšetrovanie ich tvrdení.

178. Súd zosumarioval všeobecné princípy týkajúce sa účinnosti takého vyšetrovania napríklad vo svojom rozsudku vo veci *Bouyid* (citované vyššie, body 116-23). Súd poznamenáva, že podstatná časť argumentácie strán a tretích strán sa koncentrovala na otázku inštitucionálnej a praktickej nezávislosti vyšetrovania vedeného v danej veci. V tomto ohľade však Súd považuje za vhodné pripomenúť, že podľa jeho judikatúry, o ktorú sa sťažovatelia opierajú, sa parametre pre posúdenie súladu s procesnými požiadavkami článku 2, ktoré konvergujú s požiadavkami podľa článku 3 (pozri *Mocanu and iní*, citované vyššie, bod 314) hodnotia na základe niekoľkých podstatných parametrov: adekvátnosť vyšetrovacích úkonov, neodkladnosť vyšetrovania, zapojenie rodinných príslušníkov zosnulej osoby a nezávislosť vyšetrovania. Tieto prvky sú navzájom prepojené a je ich potrebné posudzovať v ich celistvosti, nie jednotlivito, pričom to isté platí aj pre požiadavku nezávislosti ustanovenú v článku 6. Ide o kritériá, ktoré, ak sú posudzované spoločne, umožňujú posúdiť stupeň účinnosti vyšetrovania. Práve vo vzťahu k tomuto účelu, teda účinnosti vyšetrovania, musí byť posudzovaný akýkoľvek jeho aspekt, vrátane aspektu nezávislosti (pozri *Mustafa Tunç a Fecire Tunç proti Turecku* [GC], č. 24014/05, ods. 225, 14. apríla 2015),

179. V súlade s tým, z hľadiska posúdenia celkovej účinnosti predmetného vyšetrovania a vzhľadom na skutočnosti daného prípadu Súd považuje za rozhodujúce nasledovné.

180. Sťažovatelia boli vystavení zlému zaobchádzaniu v kontexte policajnej akcie, ktorá sa uskutočnila 19. júna 2013. Po tom, ako sa prípadu začali venovať médiá, boli podané trestné oznámenia a iné podania a začalo sa prvotné vyšetrovanie Odborom inšpekčnej služby - Východ, ktoré bolo ukončené uznesením vydaným 23. augusta 2013. Kým následné sťažnosti prvého sťažovateľa boli zamietnuté, nové vyšetrovanie bolo začaté 15. januára 2014.

181. Pokiaľ ide o prvotnú fázu vyšetrovania, Súd špecificky poznamenáva, že prokuratúra v liste z 9. mája 2014 potvrdila, že došlo k procesným pochybeniam a chybám v rozhodnutiach vydaných inšpekčnou službou, ako aj samotnou prokuratúrou. Kým prokuratúra k tomuto zisteniu neuviedla žiadne podrobnosti, Súd si všimol, že v danej fáze konania sťažovatelia dokonca neboli ani vypočutí a nebolo vykonané žiadne znalecké dokazovanie.

182. Následné vyšetrovanie Úradom inšpekčnej služby - Stred, pod dôkladným dozorom a za intenzívnej účasti prokuratúry, bolo rozsiahle, komplexné a obzvlášť dôkladné.

183. Napriek tomu sa Súd domnieva, že v prípade, ako je tento, je potenciál vyšetrovania do výraznej miery determinovaný jeho prvotnou fázou, najmä pokiaľ ide o priame lekárske dôkazy, ústne dôkazy získané od aktérov udalosti a obhliadku miesta, kde sa udalosť stala.

184. V prípade sťažovateľov sa ich výsluch uskutočnil vo februári 2014, boli požiadaní o vizuálne opoznanie páchatel'ov, uskutočnili sa s nimi osobné výsluchy, pričom znalecké dokazovanie v súvislosti s ich zraneniami bolo vykonané v auguste 2014. Pokiaľ ide o naposledy menované dôkazy, príslušné posudky uvádzajú, že medicínsko-znalecké vstupné údaje sa obmedzili na fotografie zranení sťažovateľov a na záznamy všeobecného lekára, pričom posledne menované vypracovali službukonajúci lekári následne po zlom zaobchádzaní a boli formulované pomerne všeobecne. Inak povediac, vzhľadom na časový faktor znalci nemali možnosť vyšetriť sťažovateľov osobne v relevantnom čase, čo značne obmedzilo faktický základ ich posudku. Podobne, časový odstup medzi zlým zaobchádzaním a inými vyšetrovacími úkonmi vykonanými so sťažovateľmi a jeho inherentný vplyv na ľudskú pamäť svojou podstatou obmedzil potenciál takých úkonov prispieť k naplneniu účelu účinného vyšetrovania vo význame článku 3 Dohovoru.

185. Je pravdou, že Ústavný súd SR konštatoval, že omeškané začatie druhého vyšetrovania v danej veci nemalo žiaden vplyv na jeho účinnosť. Avšak nič nenaznačuje to, ako uvedené zistenie zohľadnilo obmedzenia uvedené v predchádzajúcom bode, ani aké vyvažujúce faktory (prípadne) existovali.

186. Navyše, ako je uvedené vyššie, vyšetrovanie, ako bolo odôvodnené, nezahŕňalo žiadne individuálne a overiteľné posúdenie primeranosti a nevyhnutnosti použitia donucovacích prostriedkov proti sťažovateľom. Potreba takéhoto posúdenia bola obzvlášť naliehavá, keďže uvedená rozsiahla policajná akcia nebola priamo nahratá, pričom práve jej nahratie a záznam by boli predstavovali nevyhnutnú poistku proti zneužitiu moci.

187. Tieto úvahy postačujú, aby Súd dospel k záveru, že aj napriek výraznému úsiliu, najmä na strane Úradu inšpekčnej služby-Stred a prokuratúry, nebolo vyšetrovanie, ako celok, adekvátne. Preto nebolo účinné tak, ako to požaduje článok 3.

V dôsledku uvedeného došlo k porušeniu článku 3 Dohovoru v jeho procesnej časti.

188. Navyše, pokiaľ ide o konkrétnu skutkovú podstatu tejto veci, Súd konštatuje, že tvrdenie o tom, že vyšetrovanie nevzalo do úvahy prípadné rasistické aspekty, je potrebné posúdiť podľa článku 14, v spojení s článkom 3 Dohovoru. Súd sa k tomu vyjadrí nižšie.

189. Za posledné, poznamenávajúc, že nezávislosť a iné parametre vyšetrovania sú zložkami potrebnými pre posúdenie jeho celkovej účinnosti, vzhľadom na zistenie, že vyšetrovanie nebolo účinné z dôvodov uvedených vyššie, Súd nepovažuje za potrebné skúmať skutkovú podstatu zostávajúcich aspektov sťažností sťažovateľov podľa procesnej časti článku 3.

III. ÚDAJNÉ PORUŠENIE ČLÁNKU 14 DOHOVORU

190. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti tiež uviedli, že ich rómsky pôvod, ako aj to, čo sťažovatelia považujú za inštitucionálny rasizmus na Slovensku, boli rozhodujúcimi faktormi (i) zlého zaobchádzania, ktorému boli údajne vystavení (v súvislosti s plánovaním a realizáciou policajnej akcie dňa 19. júna 2013) a (ii) údajnej neschopnosti riadne vyšetriť uvedené zlé zaobchádzanie (v tom, že namietaný rasistický motív zlého zaobchádzania nebol adekvátne vyšetrený a že vyšetrovanie samotné bolo vedené diskriminačným spôsobom). V tejto súvislosti namietali porušenie svojich práv podľa článku 14, v spojení s článkami 3 a 13 Dohovoru.

191. Podľa názoru Súdu je tieto sťažnosti potrebné posúdiť podľa článku 14, v spojení s článkom 3 Dohovoru.

192. Článok 14 Dohovoru ustanovuje:

“Uplatňovanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom musí byť zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek základe, akým je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, vierovyznanie, politické alebo iné zmýšľanie, štátny alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetkové pomery, narodenie alebo iné postavenie.“

A. Prijateľnosť

193. Súd konštatuje, že táto časť sťažnosti nie je zjavne neopodstatnená ani neprijateľná zo žiadneho iného dôvodu uvedeného v článku 35 Dohovoru. Preto musí byť vyhlásená za prijateľnú.

A. Skutková podstata*1. Vyjadrenia strán*

194. Na podporu svojich sťažností sťažovatelia uviedli, že policajná akcia uskutočnená dňa 19. júna 2013 bola aktom pomsty za útok na policajnú hliadku, ktorý sa udial v noci z 15. na 16. júna 2013, že zásahy tohto typu sa prevažne uskutočňujú v rómskych osadách a že uznesenia o zastavení vyšetrovania obsahovali neakceptovateľne rasisticky zaujaté formulácie. Išlo o súčasť všeobecného trendu zneužívania policajných právomocí vo vzťahu k Rómom na Slovensku, ako to demonštruje aj tento prípad, okrem iného, aj zaujatosťou pri posudzovaní dôkazov predložených poškodenými z radov Rómov v kontraste s pozitívnym nahliadaním na tvrdenia podozrivých príslušníkov policajného zboru a na tvrdenia z iných zdrojov, ktoré boli súladné s oficiálnou verziou udalostí. Sťažovatelia Súd požiadali, aby z uvedených dôvodov konštatoval všeobecné porušenie článku 14, potvrdiac to, čo sťažovatelia považujú za inštitucionálny rasizmus proti Rómom na Slovensku.

195. Vláda argumentovala, že v celom priebehu vyšetrovania ani sťažovatelia, ani nikto iný, nenamietal rasový motív zásahu. Sťažnosti týkajúce sa motivácie policajného zásahu sa zameriavali na jeho trestajúcu povahu. Tieto sťažnosti boli riadne prešetrené a presvedčivo zodpovedané, bez akéhokoľvek rasistického podtónu, v tom zmysle, že policajná akcia bola pátracou akciou bez akýchkoľvek represívnych prvkov. Uvedené závery v konečnom dôsledku potvrdil aj Ústavný súd SR.

196. Navyše, podľa tvrdení sťažovateľov, zasahujúci príslušníci policajného zboru činili verbálne poznámky s rasistickým podtónom, tieto tvrdenia však neboli preukázané a, ak by aj preukázané boli, išlo by o izolované incidenty nenaznačujúce akúkoľvek inštitucionálnu dimenziu.

197. V každom prípade, pokiaľ ide o hlavných podozrivých v rámci vnútroštátneho vyšetrovania, tí boli posúdení znalcom z odboru psychológia, ktorý konštatoval, že dané osoby nevykazovali žiadne známky predpojatosti, zaujatosti alebo neznášanlivosti vo vzťahu k menšinám.

198. Vo svojej následnej replike sťažovatelia uviedli, že už v trestnom oznámení prvého sťažovateľa, ako aj v ich podaniach z februára 2014, sťažovatelia namietali možný rasistický aspekt danej veci.

2. Vyjadrenie tretej strany

199. Mimovládna organizácia Equity poukázala na vyjadrenia verejnej ochrankyne práv v tom zmysle, že policajné akcie typu, o ktorý ide v danej veci, sa prevažne uskutočňovali v rómskych komunitách (pozri bod 9 vyššie).

3. Posúdenie Súdom

200. Súd zdôrazňuje, že diskrimináciou je odlišné zaobchádzanie, bez objektívneho a primeraného odôvodnenia, s jednotlivcami v relevantne podobných situáciách. Rasistické násilie je osobitne závažným útokom na ľudskú dôstojnosť a vzhľadom na jeho nebezpečné dôsledky sa od orgánov vyžaduje zvláštna ostražitosť a razantná reakcia na jeho prejavy. Práve preto musia príslušné orgány využívať všetky dostupné prostriedky na boj proti rasizmu a rasistickému násiliu, čím sa posilňuje demokratická vízia spoločnosti, v ktorej inakosť nie je vnímaná ako hrozba, ale ako zdroj jej obohatenia (pozri *Stoica proti Rumunsku*, č. 42722/02, ods. 117, 4. marca 2008, s ďalšími odkazmi).

201. Súd navyše zdôrazňuje, že štátne orgány majú dodatočnú povinnosť prijať všetky primerané kroky na odhalenie rasistických motívov a zistenie toho, či v danej udalosti nezohrali úlohu etnické predsudky alebo nenávisť. Považovanie rasisticky motivovaného násillia a brutality za rovnocenné s prípadmi, v ktorých absentujú rasistické podtóny, by znamenalo zatvárať oči pred špecifickou povahou konania, ktoré je obzvlášť deštruktívne z hľadiska ochrany základných práv. Neschopnosť rozlíšiť medzi spôsobmi, ktorými sa pristupuje k navzájom výrazne odlišným situáciám, môže byť považovaná za neopodstatnené zaobchádzanie nezlučiteľné s článkom 14 Dohovoru. Je však potrebné pripustiť, že v praxi je často mimoriadne zložitá rasovú motiváciu dokázať. Povinnosť zmluvného Štátu vyšetriť prípadnú rasovú motiváciu násillného konania je povinnosťou vynaložiť maximálne úsilie, nie povinnosťou absolútnou. Orgány však musia urobiť všetko, čo je od nich možné primerane požadovať vzhľadom na okolnosti daného prípadu, najmä aby získali a zabezpečili dôkazy, využili všetky praktické prostriedky na zistenie pravdy a vydali plne zdôvodnené, nestranné a objektívne rozhodnutia, ktoré však neopomínajú podozrivé skutočnosti, ktoré by mohli naznačovať rasisticky motivované násilie (pozri napríklad *Lakatošová a Lakatoš proti Slovenskej republike*, č. 655/16, ods. 75-6, 11. decembra 2018, s ďalšími odkazmi).

(a) Plánovanie policajnej akcie uskutočnenej 19. júna 2013

202. Súd považuje za potrebné v prvom rade posúdiť to, či vo vzťahu k sťažovateľom (i) bol akýkoľvek rasizmus príčinným faktorom v plánovaní policajného zásahu dňa 19. júna 2019 a (ii) či bol alebo nebol tento aspekt veci dostatočne posúdený.

203. V rozsahu, do ktorého je možné argumenty sťažovateľov chápať ako tvrdenie, že plánovanie policajnej akcie bolo poznamenané rasizmom v tom zmysle, že išlo o akt pomsty za incident, ktorý sa udial v noci z 15. na 16. júna 2013, odhliadnuc od toho, či tomu tak naozaj bolo, Súd neidentifikoval žiaden element rasizmu v údajnej trestajúcej povahe reakcie polície na útok voči jej príslušníkom.

204. Sťažnosť sa v skutočnosti skôr opiera o tvrdenie sťažovateľov v tom smere, že zásahy tohto typu sa prevažne plánujú pre rómske komunity a že oni, ako súčasť rómskej komunity, boli preto vytypovaní ako ciele vzhľadom na ich etnický pôvod. Súd berie na vedomie systematický charakter tvrdení sťažovateľov a, vzhľadom na ich povahu a kontext, ich považuje za obzvlášť závažné.

205. Súd tiež konštatuje, že napriek tomu, že tento aspekt prípadu bol špecificky nadnesený na vnútroštátnej úrovni, konkrétne pred Ústavným súdom SR (pozri bod 97 vyššie), nebol posúdený na základe toho, že v rámci preskúmania individuálnych sťažností nemohli byť orgány, údajne zodpovedné za porušenie ich základných práv, brané na zodpovednosť za iné zásahy (pozri bod 104 vyššie). Na zdôvodnenie svojho tvrdenia sťažovateľa uviedli odkaz na tlačovú správu verejnej ochrankyne práv, ktorá naznačuje, že akcie podobného typu sa uskutočňujú prevažne na miestach obývaných segregovanými rómskymi komunitami (pozri bod 9 vyššie). Avšak táto vec nebola predmetom zisťovania vyšetrovateľov, ani iných orgánov, a preto v tomto ohľade nie sú k dispozícii žiadne oficiálne zistenia.

206. Za týchto okolností Súd, berúc do úvahy materiály, ktoré mal k dispozícii, ako aj uplatniteľný dôkazný štandard (pozri, odhliadnuc od konkrétnej prípadu, *Nachova a iní proti Bulharsku* [GC], č. 43577/98 a 43579/98, ods. 147, ECHR 2005-VII, s ďalšími odkazmi), nedokázal zaujať stanovisko k tomu, či rasistické postoje zohrávali úlohu pri plánovaní policajnej akcie uskutočnenej 19. júna 2013.

207. Na druhej strane, Súd považuje absenciu riadneho posúdenia tohto aspektu veci za nezlučiteľnú s pozitívnym záväzkom zmluvného Štátu podľa článku 14 Dohovoru prijať všetky primerané kroky na odhalenie akéhokoľvek rasistického motívu alebo zistenie toho, či etnické predsudky mohli alebo nemohli zohrávať úlohu v zaobchádzaní, ktorému boli sťažovatelia vystavení.

(b) Zostávajúca časť sťažnosti o diskriminácii

208. Zostávajúca časť sťažnosti o diskriminácii voči sťažovateľom obsahuje tvrdenie, že rasizmus bol príčinným faktorom uskutočnenia policajnej akcie dňa 19. júna 2013, že tento aspekt nebol riadne vyšetrený a že vyšetrovanie samotné bolo vedené svojvoľne.

209. Pokiaľ ide o výkon policajnej akcie, sťažnosti sú založené najmä na tvrdení, že niektorí zo zasahujúcich policajtov činili rasistické poznámky, buď pred alebo počas zásahu. Konkrétne, policajt ktorý odvádzal obyvateľa

komunity z Budulovskej ulice na zaistenie a výsluch v súvislosti s incidentom, ktorý sa udial v noci z 15. na 16. júna 2013, údajne pred akciou povedal „dnes osada ľahne popolom“ alebo poznámku jedného zo zasahujúcich policajtov „vypadnite, Cigáni dnes zdochnete“ údajne počul druhý sťažovateľ počas samotnej razie, pričom niektorí z policajtov, ktorí sa jej zúčastnili, mali dlhodobý napätý vzťah v miestnou komunitou (pozri body 31, 72 a 73 vyššie).

210. Pri preverovaní týchto tvrdení vyšetrovateľ podrobne preskúmal vyhlásenia dotknutých osôb, vykonal osobné výsluchy a konfrontácie medzi nimi a vzal do úvahy dôkazy predložené znalcom z odboru psychológia, tak vo vzťahu k osobám, ktoré predmetné tvrdenia uviedli, ako aj vo vzťahu k dotknutým príslušníkom policajného zboru. Z dôvodov, ktoré sa nejavia byť svojvoľné, ani zjavne neopodstatnené, dospel k záveru, že tvrdenia sa nezakladajú na pravde (na rozdiel od *Nachova a iní*, citované vyššie, ods. 167-8).

211. Pri posudzovaní reakcie zmluvného štátu Súd tiež berie do úvahy aj skutočnosť, že argumentácia sťažovateľov v rámci konania o uplatnení opravných prostriedkov na vnútroštátnej úrovni neobsahovala žiadne konkrétne informácie a obmedzila sa len na všeobecné tvrdenia typu „rasistický motív sa nedal vylúčiť“ a odkaz na „potenciálne rasistický aspekt prípadu, vrátane potenciálne rasisticky motivovaného konania podozrivých“ a tvrdení, že „všetci údajne poškodení boli Rómovia“ a že „motivácia policajtov mohla súvisieť s etnickým pôvodom poškodených“ (pozri body 56, 76 a 91 vyššie), (pozri, odhliadnuc od konkrétnych okolností prípadu, *Adam*, citované vyššie, ods. 94 a *A.P. proti Slovenskej republike*, č. 10465/17, ods. 91, 28. januára 2020). Zdá sa, ako to uviedla aj prokuratúra, že skôr než rasizmom bola sporná policajná akcia, vychádzajúc z podstaty argumentácie sťažovateľov, motivovaná pomstou (pozri bod 85 vyššie).

212. Vzhľadom na vyšetrovanie, ktoré v reakcii na udalosť vykonal príslušné orgány, ako sa uvádza v predchádzajúcich bodoch, Súd dospel k záveru, že tieto orgány neporušili povinnosť vyšetriť namietanú diskrimináciu počas výkonu policajnej razie dňa 19. júna 2013. Navyše, vo svetle všetkých materiálov, ktoré má k dispozícii, Súd nemohol dospieť k záveru, že pri výkone uvedenej policajnej akcie zohrávali akúkoľvek úlohu rasistické postoje. Preto v tejto súvislosti nevyvstáva otázka diskriminácie porušením článku 14, v spojení s článkom 3 Dohovoru.

213. Za posledné, pokiaľ ide o spôsob, akým bolo vyšetrovanie vedené, sťažovatelia namietali zaujatosť pri posudzovaní dôkazov predložených poškodenými z radov Rómov a tiež aj neprijateľne rasisticky predpojaté formulácie použité v uzneseniach o zastavení vyšetrovania.

214. Súd konštatuje všeobecnú povahu tvrdení sťažovateľov, ako aj to, že tieto ich tvrdenia neboli vôbec predmetom konania pred Ústavným súdom SR. Aj keď vláda nevzniesla námietku voči nevyčerpaniu vnútroštátnych opravných prostriedkov v tomto ohľade, táto skutočnosť nebráni Súdu vziať

do úvahy rozsah ústavnej sťažnosti sťažovateľov pri posúdení povahy a kvality ich tvrdení o diskriminácii v súvislosti so spôsobom, ktorým bolo vedené vyšetrovanie. Pri tomto posúdení Súd berie do úvahy aj skutočnosť, že sťažovatelia boli vo všetkých štádiách konania, tak na vnútroštátnej úrovni, ako aj pred Súdom, zastúpení advokátom.

215. Navyše, súc si vedomý citlivej povahy situácie súvisiacej s Rómami v Slovenskej republike v relevantnom čase, Súd zdôrazňuje, že pri výkone svojej právomoci podľa článku 34 Dohovoru sa musí do maximálne možnej miery obmedziť na posudzovanie konkrétnej veci, ktorú rozhoduje. Jeho úlohou nie je preskúmať vnútroštátne právo a prax *in abstracto*, ale stanoviť, či spôsob, ktorým sú aplikované vo vzťahu ku sťažovateľom, je alebo nie je v rozpore s Dohovorom (pozri *A.P. proti Slovenskej republike*, citované vyššie, ods. 36-9, 89 a 90, s ďalšími odkazmi).

216. V rozsahu, do ktorého je sťažnosť dôvodná, Súd konštatuje, že predložené materiály nepoukazujú na diskrimináciu, ktorá by bola v rozpore s článkom 14, v spojení s článkom 3 Dohovoru, v súvislosti s tým, ako bolo samotné vyšetrovanie vedené.

4. Celkový záver

217. Vzhľadom na vyššie uvedené (i) došlo k porušeniu práv sťažovateľov podľa článku 14, v spojení s článkom 3 Dohovoru, z titulu absencie vyšetrenia údajnej diskriminácie pri plánovaní policajného zásahu uskutočneného 19. júna 2013 do miery, ktorá sa sťažovateľov týkala, (ii) nedošlo k porušeniu ich práv podľa týchto ustanovení v súvislosti so zostávajúcou časťou sťažnosti sťažovateľov.

IV. ÚDAJNÉ PORUŠENIE ČLÁNKU 13 DOHOVORU

218. Za posledné, sťažovatelia namietali, že nemali k dispozícii žiaden účinný prostriedok nápravy vo vzťahu k ich sťažnosti podľa článku 3 Dohovoru, v rozpore s článkom 13 Dohovoru, ktorý znie:

Každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

A. Prijateľnosť

219. Vláda tvrdila, že sťažnosti sťažovateľov podľa článku 13 Dohovoru neobsahovali žiaden opodstatnený základ podľa článku 3 Dohovoru, a že teda prvé z týchto ustanovení nebolo možné na ich sťažnosť uplatniť.

220. Sťažovatelia nesúhlasili.

221. Súd poukazuje na vyššie uvedené zistené porušenia v súvislosti so sťažnosťami podľa článku 3 Dohovoru. Niet pochyb o tom, že sťažnosti

podľa týchto ustanovení boli opodstatnené v zmysle článku 13 Dohovoru (pozri Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, 27. apríla 1988, bod 52, séria A, č. 131). Posledne uvedené ustanovenie sa preto uplatňuje.

222. Súd poznamenáva, že sťažnosť nie je ani zjavne neopodstatnená ani neprijateľná ani z iných dôvodov uvedených v článku 35 Dohovoru. Musí byť preto vyhlásená za prijateľnú.

B. Skutková podstata

223. Sťažovatelia tvrdili, že neprítomnosť účinného opravného prostriedku v ich veci je systémovej povahy. Konkrétne sa vyjadrili, že toto nebolo v žiadnom prípade ovplyvnené zapojením úradu prokuratúry a ústavného súdu v ich veci, čo bolo čiastočne spôsobené stanoviskom ústavného súdu vo vzťahu k subsidiárnej povahe jeho preskúmania v otázkach, ktoré mu boli predložené formou sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Konkrétne, keďže tieto veci primárne spadali do právomoci iného orgánu, ústavný súd obmedzil svoju právomoc na preskúmanie toho, ako tento orgán vo veci postupoval. Jeho preskúmanie sa teda prakticky obmedzilo na kontrolu súladu s požiadavkami riadneho procesu pred orgánom poslednej inštancie, ktorý vec riešil ako posledný v poradí. Naopak, na základe zásady subsidiarity sa ústavný súd nepovažoval za príslušný na preskúmanie dodržania základných práv z hmotnoprávneho hľadiska.

224. Vláda sa domnievala, dokonca predpokladala, že článok 13 bolo možné uplatniť, bol dodržaný s ohľadom na súhrn opravných prostriedkov, ktoré boli sťažovateľom k dispozícii: sťažnosť proti rozhodnutiu vyšetrovateľa, sťažnosť a opakovaný podnet na preskúmanie rozhodnutia o jej odmietnutí, ústavná sťažnosť a žaloba na ochranu osobnosti.

225. So zreteľom na svoje zistenia týkajúce sa porušenia práv sťažovateľov podľa článku 3 (procesný aspekt) (pozri bod 187 vyššie) a podľa článku 14 v spojení s článkom 3 (pozri bod 217 vyššie), Súd zastáva názor, že nevzniká žiaden dôvod požadujúci samostatné preskúmanie skutkovej podstaty sťažnosti podľa článku 13 v spojení s článkom 3 dohovoru (pozri okrem iných orgánov rozsudok Jeronovičs proti Lotyšsku [GC], č. 44898/10, § 125, 5. júla 2016). , s ďalšími odkazmi).

V. ÚDAJNÉ PORUŠENIE ČLÁNKU 41 DOHOVORU

226. Článok 41 Dohovoru znie:

“Ak súd dospeje k záveru, že došlo k porušeniu Dohovoru alebo jeho protokolov a v prípade, že vnútroštátne právo dotknutej Vysokkej zmluvnej strany umožňuje len čiastočnú nápravu, súd prizná v prípade potreby poškodenej strane spravodlivé zadost'učinenie.

A. Ujma

227. Sťažovatelia si nárokovali 20 000 EUR pre každého vo vzťahu k nemajetkovej ujme.

228. Vláda spochybnila tento nárok ako nadhodnotený a žiadala, aby v prípade, že Súd zistí akékoľvek porušenie práv sťažovateľa priznaných Dohovorom, bolo spravodlivé zadost'učinenie priznané v primeranej výške.

229. Súd pripúšťa, že v dôsledku porušenia, ku ktorým došiel vyššie, utrpeli sťažovatelia ujmu nemajetkovej povahy. Na základe spravodlivého princípu priznáva 20 000 EUR každému zo sťažovateľov plus akúkoľvek daň, ktorá môže byť vymeraná, z dôvodu nemajetkovej ujmy.

B. Trovy konania a výdavky

230. Sťažovatelia tiež požadovali 9 229,36 EUR za trovy konania a výdavky, ktoré im vznikli pred vnútroštátnymi súdmi (775,04 EUR za trestné konanie a 1 178,32 EUR za konanie pred ústavným súdom) a pred Súdom (7 276 EUR).

231. Vláda navrhla, aby sa akákoľvek suma priznaná v súvislosti trovami a výdavkami priznala len vo vzťahu k primerane vzniknutým výdavkom a ich vznik bol podložený dokumentáciou.

232. Podľa judikatúry Súdu má sťažovateľ nárok na náhradu trov konania a výdavkov len v rozsahu, v akom sa preukáže, že skutočne a nevyhnutne vznikli a boli kvantitatívne primerané. V prejednávanej veci, s prihliadnutím na dokumentáciu, ktoré má k dispozícii a na vyššie uvedené kritériá, vrátane skutočnosti, že sťažnosti sťažovateľov boli úspešné iba čiastočne, Súd považuje za primerané priznať im spoločne sumu 6 500¹ EUR plus akúkoľvek daň, ktorá môže byť vymeraná, pokrývajúc náklady z každého titulu.

C. Úroky z omeškania

233. Súd považuje za primerané, aby úroky z omeškania vychádzali z minimálnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky zvýšenej o tri percentuálne body.

Z TÝCHTO DÔVODOV SÚD JEDNOMYSEĽNE

1. *Vyhlasuje sťažnosť za prijateľnú;*

2. *Rozhoduje*, že došlo k porušeniu článku 3 Dohovoru v jeho vecnej časti;
3. *Rozhoduje*, že došlo k porušeniu článku 3 Dohovoru v jeho procesnej časti;
4. *Rozhoduje*, že došlo k porušeniu článku 14 v spojení s článkom 3 Dohovoru z dôvodu nedostatočného vyšetrenia údajnej diskriminácie pri plánovaní zásahu dňa 19. júna 2013 v rozsahu, v akom sa týkalo sťažovateľov;
5. *Rozhoduje*, že v súvislosti so zostávajúcimi aspektami sťažnosti sťažovateľov nedošlo k porušeniu článku 14 v spojení s článkom 3 Dohovoru;
6. *Rozhoduje*, že neexistuje výzva na samostatné preskúmanie skutkovej podstaty sťažnosti podľa článku 13 v spojení s článkom 3 Dohovoru;
7. *Rozhoduje*,
 - a) že žalovaný štát zaplatí sťažovateľom do troch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozsudku v súlade s článkom 44 ods. 2 Dohovoru, tieto sumy:
 - i) 20 000 EUR (dvadsaťtisíc eur) každému zo sťažovateľov plus akúkoľvek daň, ktorá môže byť vymeraná, z dôvodu nemajetkovej ujmy;
 - ii) 6 500 EUR (šesťtisícpäťsto eur) sťažovateľom spoločne, plus daň, ktorá im môže byť vymeraná, vo vzťahu k nákladom a výdavkom;
 - b) že od uplynutia uvedených troch mesiacov do vyrovnania je z uvedených súm splatný jednoduchý úrok so sadzbou rovnajúcou sa minimálnej úrokovej sadzbe Európskej centrálnej banky počas doby omeškania plus tri percentuálne body;
8. *Zamieta* ostávajúce aspekty nároku sťažovateľov na spravodlivé zadosťučinenie.

Vyhotovené v angličtine a písomne oznámené 1. septembra 2020 v súlade s pravidlom 77 ods. 2 a 3 Rokovacieho poriadku Súdu.